

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

C. K. WYŻSZEGO GIMNAZYUM I.

z językiem wykładowym polskim

W TARNOPOLU

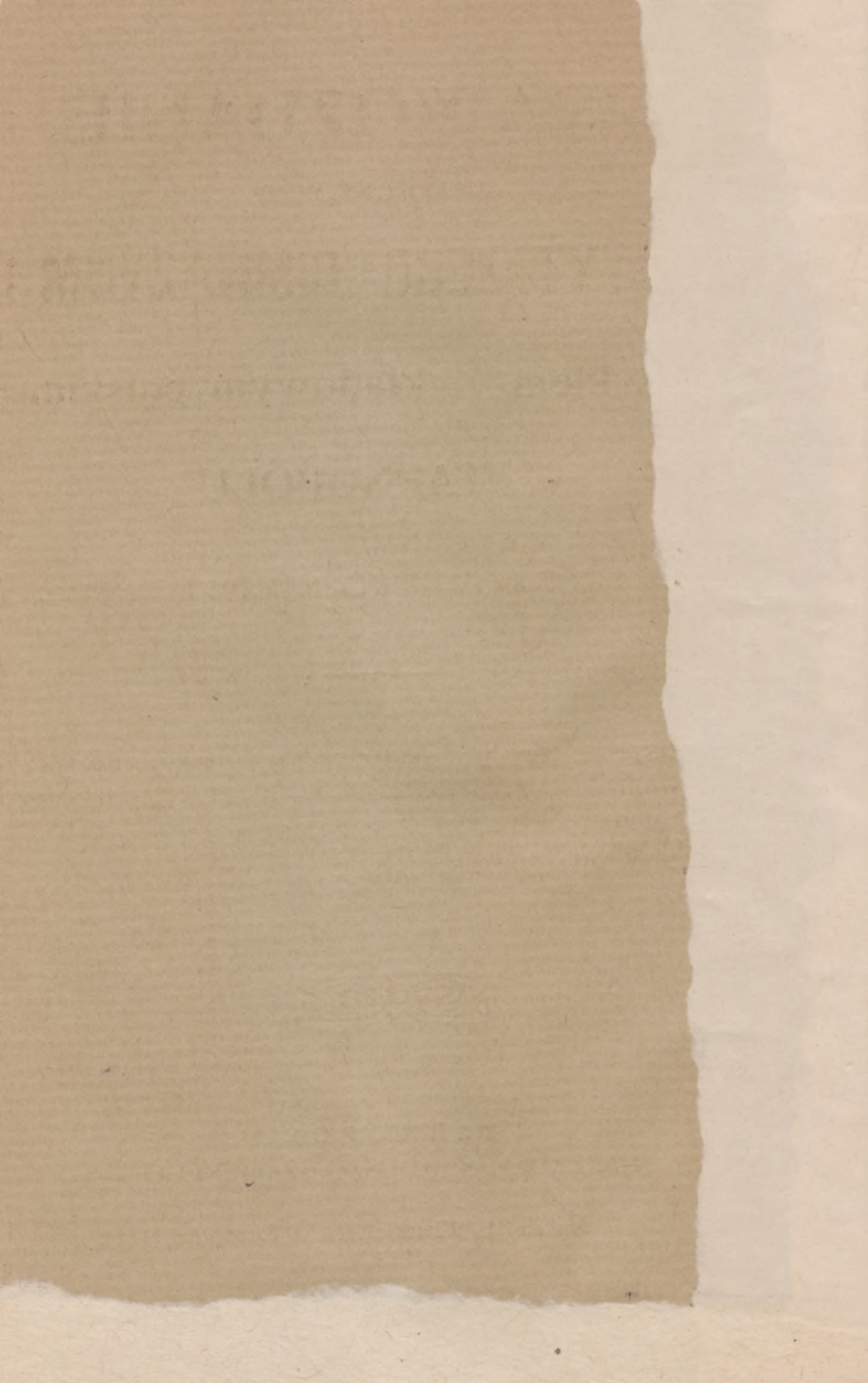
== ZA ROK SZKOLNY 1913. ==

1. Franciszek Oziębły: Teoretyczne i praktyczne przygotowanie kandydatów zawodu nauczycielskiego w Halli nad Saalą.
2. Część administracyjna.

TARNOPOL
NAKŁADEM FUNDUSZU SZKOLNEGO

Z drukarni L. Wierzbickiego w Tarnopolu.
1913.

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

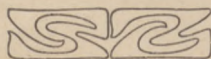
C. K. WYŻSZEGO GIMNAZYUM I.

z językiem wykładowym polskim

W TARNOPOLU

==== ZA ROK SZKOLNY 1913. ====

1. Franciszek Oziębły: Teoretyczne i praktyczne przygotowanie kandydatów zawodu nauczycielskiego w Halli nad Saalą.
2. Część administracyjna.

TARNOPOL
NAKŁADEM FUNDUSZU SZKOLNEGO

Z drukarni L. Wierzbickiego w Tarnopolu.
1913.

103 743 II

1913

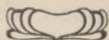
Biblioteka Jagiellońska

1002681957

Franciszek Oziębły.

:: TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE ::
PRZYGOTOWANIE KANDYDATÓW
ZAWODU NAUCZYCIELSKIEGO
==== W HALLI NAD SAALĄ. ====

TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE PRZYGOTOWANIE
KANDYDATÓW ZAWODU NAUCZYCIELSKIEGO
- - - - - W HALLI NAD SAALĄ. - - - - -

Kwestya teoretycznego i praktycznego przygotowania dobrych nauczycieli szkół średnich jest u nas ciągle jeszcze palącą. Dobry nauczyciel i dobry podręcznik szkolny — to warunki wyższego poziomu nauki i należytego rozwoju szkół wogóle.

Do tego wniosku doszedł w Polsce już w 18. w. Stanisław Konarski, jeden z pierwszych znakomitych naszych pracowników praktycznych na polu wychowania publicznego, który, po zwiedzeniu szkół zagranicznych, zabrał się energicznie do reorganizacyi szkół pijarskich.

Ta dawno znana prawda obowiązuje i dziś. Nasze władze szkolne czynią od szeregu lat usilne starania, by pomyślnie rozwiązywać te dwie kardynalne sprawy. W ostatnich kilku latach wydano znaczną liczbę dobrych podręczników i książek pomocniczych. Lecz sprawa należytego przygotowania przyszłych nauczycieli szkół średnich jest jeszcze niestety u nas dopiero w zawiązku, mimo istnienia prób i usiłowań na tem polu przez docentów pedagogiki na obu naszych wszechnicach.

W czasie studyów uniwersyteckich nabywa kandydat zawodu nauczycielskiego bardzo wiele teoretycznych wiadomości z filozofii i pedagogiki. Składa egzamin, który, prócz śachowych przedmiotów, stwierdza, że kandydat zna „zasadnicze twierdzenia pedagogiki i dydaktyki oraz ich teoretyczne podstawy psychologiczne i logiczne, jakoteż pogląd na główne momenty historii pedagogiki szkół wyższych, począwszy od wieku XVI.“*).

Wszelako teoretyczne wykształcenie nauczycielowi nie wystarcza. Nauczyciel szkoły średniej powinien być człowie-

*) Rozp. Ministerstwa W. i O. z 15. czerwca 1911. Rozdz. VII.

kiem zdolnym wpoić w umysły uczniów idee naukowe, wdrożyć ich w sposób myślenia swej gałęzi wiedzy, wpływać na rozwój moralny uczniów i kształcić ich charaktery. Tego wymaga od niego społeczeństwo.

Lecz młody nauczyciel nie wie, jak podolać tak wielkiemu zadaniu, nie umie zabrać się do uczenia, szuka dróg i sposobów sam — słowem — robi w ciągu pierwszych lat eksperymenty, które ujemnie wpływają na uczniów. Wzorem prowadzenia lekcji jest dla niego wspomnienie z lat szkolnych. Szczęśliwy, gdy miał nauczyciela dobrego, który posiadał dobrą metodę, lecz co zrobi kandydat, który z takich osobistych wspomnień korzystać nie może?

Mógłby młodemu nauczycielowi przyjść z pomocą doświadczony i wytrawny dyrektor. Lecz u nas kierownik zakładu ma zwykle oprócz, zabierającego wiele czasu zajęcia w kancelaryi, zwłaszcza z początkiem roku szkolnego, kiedy jego czynność, kierująca pierwszymi krokami młodego nauczyciela, byłaby potrzebniejsza i niekiedy decydująca o całej jego przyszłości, a nadto zamiast ośmiu miewa dwanaście, osmnaście i więcej oddziałów klasowych, co-roczenie kilku nowych zastępców nauczycieli, a niekiedy i inne obowiązki tak, że tej sprawie w wystarczającym zakresie oddać się nie może.

Dyrektor hospituje lekcye młodego nauczyciela, wyraża mu następnie swoje zadowolenie lub odmawia uznania, daje pewne wskazówki — to samo czyni inspektor szkolny, lecz młodemu adeptowi nikt jeszcze nie pokazał praktycznie, jak należy wzorowo prowadzić lekcję, czego ma unikać, czem się kierować, jakich środków używać, by nauka była skuteczną. Niezawodnie po kilku latach znajdzie on sam drogę, wyrobi sobie metodę, lecz czy najlepszą? Kilka zaś lat szukania i błąkania się stracone w znacznym stopniu dla uczeni.

Potrzebę należytego przygotowania sił nauczycielskich odczuwamy powszechnie. Minister Wyznań i Oświaty wydał 15. czerwca 1911 r. nowe rozporządzenie w sprawie uzyskania kwalifikacji nauczycielskiej dla szkół średnich (wraz z liceami żeńskimi). Zaprowadza niem: szkolne seminaria

pedagogiczne, prosty rok próbny i służbę suplencją jako rok próbny.

Ogólne przepisy ministeryalne są wzorowane na rozporządzeniach pruskich w tej sprawie*). Rozporządzenie zaś ministerstwa pruskiego jest wynikiem prób i doświadczeń, jakie na tem polu zrobiono w ostatnich kilkudziesięciu latach w kilku zakładach średnich, a przedewszystkiem w Jenie, Lipsku i Halli nad Saalą.

*

*

*

W roku szkolnym 1910/11, korzystając z udzielonego mi urlopu przez Radę szkolną krajową, zwiedziłem szkoły niemieckie w Halli nad Saalą oraz przez kilka miesięcy brałem udział w tzw. Seminarium praeceptorum, istniejącem przy zakładach im. H. Francke'go. Seminarium to uchodzi w Prusach za wzorowe. Istotnie ma ono bardzo dobre warunki pod względem materyalnym, możności doboru odpowiednich kandydatów i ich kierowników. Seminarium to bowiem przez osobę dyrektora jest w związku z uniwersytem, a ponieważ kierownik seminarium ma do rozporządzenia różnego rodzaju szkoły, może przeto kandydat na miejscu poznać praktycznie metodę nauki i dydaktyki na różnych stopniach: w szkole ludowej i średniej, męskiej i żeńskiej.

Celem zrozumienia tego należy poznać organizację zakładów imienia Augusta Hermanna Francke'go w Halli n. S. (Franckesche Stiftungen).

Niemal w środku miasta, na niewielkiem wzgórzu, wznosi się szereg gmachów, otoczonych ze wszech stron wysokim murem. Te stare gmachy, pochodzące z XVIII. w. i kilka nowych wraz z ogrodami szkolnymi, podwórzami, placami do zabaw i gier wnoszą się na przestrzeni 18 ha i tworzą jakby zamknięte miasteczko naukowo-wychowawcze.

Mieszczą się w niem następujące zakłady ściśle naukowe:

1. Gimnazjum tzw. Latina, założone w roku 1697.

*) Die Ordnungen für die Prüfung, für die praktische Ausbildung und Anstellung der Kandidaten des höheren Lehramtes in Preussen herausgegeben v. Prof. Dr. Wilh. Fries. Halle a. d. S. 1909.

2. Szkoła realna.
3. Wyższa szkoła dla dziewcząt.
4. Wyższe seminaryum nauczycielskie dla dziewcząt (tzw. Lyzeum).
5. Tzw. Vorschule, t. j. szkoła przygotowawcza do gimnazyum i szkoły realnej.
6. Tzw. Bürgerknabenschule, założona w roku 1695.
7. Bürgermädchenschule, z r. 1695.
8. Szkoła dla biednych chłopców i dziewcząt tzw. Freischule.
9. Seminarium praeceptorum.

Oprócz tych zakładów naukowych znajdują się tam alumnaty dla uczniów gimnazyalnych i szkoły realnej, zakłady wychowawcze dla sierót (chłopców i dziewcząt), nadto mieszkanie dyrektora, kilku profesorów, zajmujących się kierownictwem alumnatów; należą tu jeszcze: księgarnia, drukarnia i apteka. W związku z zakładem Francke'go są tu takie instytucje jak: zakład biblijny Castein'a (Casteinische Anstalt), zakład misyjny dla Indyi wschodnich.

We wszystkich tych instytucjach naukowych wychowuje się przeszło 3000 uczniów. (W r. 1910. liczba uczeni i uczennic wynosiła 3.300). Nauki udziela 100 nauczycieli i nauczycielek*).

Twórcą tych zakładów naukowo - wychowawczych był August Hermann Francke (ur. 22-go marca 1663, zm. 8-go czerwca 1727), który z małymi środkami pieniężnymi rozpoczął budowę w r. 1698. Dzięki niezmiernie ciężkiej i wieloletniej pracy założyciela i wielkiej ofiarności społeczeństwa doprowadzono zakłady do tego stanu, w jakim się dziś znajdują.

Środki materyalne czerpie zakład z trzech źródeł: a) z własnego majątku (dobra ziemskie), b) pomocy rządu, c) opłaty uczniów za naukę (od 100 do 150 marek rocznie).

Żelaznej potrzeba ręki oraz wielkiej pracy i doświadczenia, aby tyle zakładów utrzymać w ładzie, porządku i na wysokim poziomie naukowym. Na czele tych instytucji stoi obecnie dr. Wilhelm Fries. Jest on zarazem profesorem

*) Die Franckeschen Stiftungen in Halle a. d. S. in ihrer gegenwärtigen Gestalt. Halle 1910.

pedagogiki na uniwersytecie halleńskim i przewodniczącym komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich. On także jest kierownikiem „Seminarium praeceptorum“.

Do pomocy ma swego zastępcę, na czele zaś poszczególnych zakładów stoją dyrektorowie (zwani rektorami).

Przez zespolenie w jednym ręku tych naczelnych urzędów posiada obecny dyrektor dr. W. Fries duży wpływ i znaczenie oraz możność wyboru najlepszych kandydatów do seminarium. Zakłady Francke'go mają zapewniony stały kierunek, ciągłość i jednolitość w administracyi i wychowywaniu, gdyż istnieje zwyczaj, że każdorazowy naczelnny dyrektor upatruje sobie i naprzód wyznacza z pośród swoich współpracowników swego następcę.

W „Seminarium praeceptorum“ najważniejszym czynnikiem jest oczywiście kierownik. Obecny dyrektor mimo poważnego wieku (ur. 1845 r.) jest jeszcze pełen zapału i energii, umysłu żywego i lotnego. Członkowie seminarium pedagogicznego rekrutują się z pośród kandydatów, którzy już złożyli egzamin nauczycielski lub przynajmniej posiadają stopień doktora filozofii. Niektórzy z nich mogą mieć mieszkanie w zakładzie; mają wtedy nadzór nad wychowanekami w konwiktach, za co otrzymują stosowne wynagrodzenie.

Ilość członków seminarium wynosi 8, nie może przekroczyć liczby 12. Dzielą się na grupy:

- a) filozoficzno-historyczną,
- b) matematyczno przyrodniczą,
- c) grupę języków nowszych.

Praca w seminarium ma na celu dać możność kandydatowi:

1. Czytać dzieła pedagogiczne pod kierunkiem dyrektora.
2. Pisać uwagi o lekcjach i oddać je do oceny dyrektora.
3. Prowadzić lekcję w klasie w obecności profesora lub dyrektora.

4. Słuchać wzorowych lekcji profesora.
5. Hospitować lekcye wzorowe różnych profesorów.
6. Studyować pod kierunkiem dyrektora :
 - a) teorię wychowania,
 - b) historię wychowania.

Kierownik seminaryum układa z początkiem roku w porozumieniu z członkami ogólny plan pracy. Każdy seminarzysta jest oddany pod kierownictwo fachowego profesora, którego nauce przysłuchuje się przez pół roku w zakresie swego przedmiotu. W drugim półroczu zastępuje profesora samodzielnie lub prowadzi lekcye pod jego kierunkiem. Nadto bierze udział w pracy seminaryum, która obejmuje teorię i praktykę. Teorię poznaje z dzieł fachowych, monografii, czasopism i t. d., których dostarcza mu biblioteka specjalna, znajdująca się w zakładzie, dobrze zaopatrzona w najważniejsze dzieła pedagogiczne. Są tu książki szkolne, monografie, dzieła ogólnie pedagogiczne, z zakresu historii wychowania, psychologii, dzieła, przedstawiające różne systemy szkolne, metodykę różnych przedmiotów i t. p. Mają też członkowie do dyspozycji prawie wszystkie ważniejsze tygodniki i miesięczniki pedagogiczne. Dyrektor seminaryum wyznacza dzieła, które każdy członek przestudyować musi, gdyż na posiedzeniach tygodniowych omawia się je szczegółowo lub też przygodnie na nie się powołuje. Nadto każdy uczestnik jest obowiązany napisać wyznaczony mu przez dyrektora referat i wygłosić go z pamięci na posiedzeniu.

W czasie mego pobytu w Halli opracowano referaty na podstawie następujących dzieł:

- A. Matthias: Praktische Pädagogik.
- O. Willmann: Didaktik als Bildungslehre.
- Schäppers: Die Phantasie.
- Lampe: Methode des geographischen Unterrichts.
- R. Lehman: Über den deutschen Unterricht.
- H. Schiller: Handbuch der praktischen Pädagogik.

Niektóre artykuły z czasopisma p. t. „Lehrproben und Lehrgänge“, wychodzącego w zakładzie Francke'go, służyły

również do referatów. Teorię, z książek nabytą, należy równocześnie połączyć z praktyką. W tym celu członkowie seminaryum udają się wraz z dyrektorem na lekcye wzorowe starszych nauczycieli w szkole średniej i ludowej. Zwłaszcza do tej ostatniej obecny kierownik seminaryum prowadzi często kandydatów. Utrzymuje bowiem słusznie, że daleko więcej nauczyć się można pod względem metodycznym w szkole niższej, gdzie materiał naukowy szczupły i metoda wyrobiona, aniżeli w szkole średniej.

Prócz tego zwiedzają wszyscy członkowie lekcye kolegi-kandydata. Obowiązkiem hospitujących jest robić własne uwagi i spostrzeżenia o przeprowadzonej lekcyi wzorowej (fachowego profesora) i próbnej (kandydata). Uwagi te i spostrzeżenia są przedmiotem dyskusyi na posiedzeniu seminaryum, na które jeden z członków przygotowuje referat, drugi koreferat.

Za podstawę krytyki służy program, opracowany przez poprzedniego dyrektora zakładów Francke'go i kierownika seminaryum dr. Ottona Fricka [um. 1892 r.], który każdy kandydat otrzymuje z początkiem roku.

Jest on mniej więcej następujący:

I. Wybór i uporządkowanie materiału naukowego.

1. Czy ilość materiału naukowego zostawała w należytem stosunku do przeznaczonego czasu?

2. Czy materiał był dobrze dobrany, należyście rozdzielony oraz czy ważniejsze rzeczy podkreślono?

3. Czy uporządkowanie było jasne i przejrzyste?

II. Sposób traktowania nauki.

1. Czy zachowano celową i systematyczną ciągłość nauki? a mianowicie:

a) Czy powiązano nowe pojęcia z dawniej znanymi?

b) Czy podano materiał w odpowiedni sposób?

c) Czy go pogłębiono, ugruntowano i razem zebrano?

d) Czy uczniowie materiał sobie przyswoili i zapamiętali?

2. Czy zastosowano koncentrację w nauce?

3. Czy materiał nowy logicznie powiązano, systematycznie opracowano?

4. Czy pytania były dobrze obmyślane ?

5. Czy równomiernie rozdzielono je między wszystkich uczniów ?

III. Osobistość nauczyciela.

1. Jakie było zachowanie się nauczyciela ? a mianowicie:

a) Czy był ożywiony i zamięłowany w nauczaniu ?

b) Czy wzrokiem panował nad całą klasą ?

c) Czy głos jego był dość silny ?

d) Czy język nauczyciela był poprawny, a sposób wyrażania się miły i uprzejmy ?

e) Czy nauczyciel czytał wzorowo ?

IV. Utrzymanie karności.

1. Czy nauczyciel umiał zająć i zainteresować całą klasę ?

2. Czy utrzymał zainteresowanie uczniów przedmiotem w równym stopniu ?

3. Czy umiał odświeżyć uwagę i zainteresowanie uczniów przez użycie w stosownym czasie środków zewnętrznych, jak : pauzy, wstawanie, mówienie chórem i t. d.

4. Czy umiał dostrzedz wszystkich zajęć lub wykroczeń uczniów ? czy chwycił uchem wszystkie błędy i usterki w odpowiedziach lub czy też było wiele błędów, których nauczyciel nie dostrzegł i nie poprawił ?

V. Ogólne wrażenie i ogólny wynik lekcji.

Ten szereg pytań zwraca uwagę kandydatów na dobre i złe strony lekcji. Spostrzeżenia swoje i uwagi notują sobie wszyscy, a kierownik seminaryum wyznacza jednego członka na referenta, drugiego zaś na koreferenta słuchanych lekcji. Nadto obowiązkiem wszystkich członków jest przestudyować wskazaną im rozprawę lub dzieło z zakresu pedagogiki lub dydaktyki, z czego jeden seminarzysta zdaje sprawę na posiedzeniu.

Posiedzenia seminaryum odbywają się raz na tydzień. Porządek dzienny posiedzenia bywa następujący :

1. Odczytanie protokołu.

2. Wstępne uwagi dyrektora i pytania kandydatów.

3. Krytyka lekcji kandydatów przez dyrektora z ostatniego okresu.

4. Krytyka wzorowych lekcji (Musterlektionen) lub lekcji próbnych (Probestunden).

5. Referaty wyznaczone.

Referaty są krótkie, muszą być wygłoszone z pamięci, i są możliwie tak dobrane, by wiązały się w treści oraz, by równocześnie stały w związku z lekcjami praktycznymi, które kandydaci hospitowali. Np. po zwiedzeniu gremialnem kilku lekcji w różnych klasach nauki geografii wygłoszono na podstawie książki dr. Fel. Lampe'go: Zur Einführung in den erdkundischen Unterricht an den mittleren und höheren Schulen, cztery referaty: a) w jaki sposób należy oryentować się na mapie? b) jak uczyć geografii w klasach niższych? c) jak w klasach wyższych? d) jaką rolę odgrywają obrazy i mapy przy nauce geografii?

Po referatach następuje dyskusya. Gdy nikt głosu zabrać nie chce, dyrektor zadaje pytania, co zmusza członków do pilnego przeczytania dzieł wyznaczonych i czynnego udziału w pracy.

Kandydat jest obowiązany uczyć 9 godzin tygodniowo bezpłatnie. Jeżeli ma więcej godzin, otrzymuje odpowiednie wynagrodzenie. Większość kandydatów otrzymuje stypendyum rządowe.

Seminaryum halleńskie ma niewątpliwie bardzo duże znaczenie w Prusach. Rokrocznie wychodzi z niego, szczerze wprawdzie, lecz dobrze do swego zawodu przygotowane grono nauczycieli, którzy mogą być wzorowymi siłami nauczycielskimi. A sława zakładów Francke'go ściąga corocznie i Niemców z różnych okolic i cudzoziemców, pragnących poznać urządzenia i metodę nauki. Równocześnie ze mną zwiedzało te zakłady 2 Szwedów i kilku Duńczyków.

CZEŚĆ ADMINISTRACYJNA.

I. GRONO NAUCZYCIELSKIE.

1. Skład Grona nauczycielskiego z końcem roku szkolnego 1912/13.

1	Maciszewski Maurycy, dr. fil., c. k. Tyg. godz. Radca szkolny i dyrektor w VI. r., członek c. k. Rady szkolnej okręgowej i miejscowej, członek komisji historycznej Akademii Umiejętności w Krakowie	—
2	Dutkiewicz Tomasz, prof. w VIII. r., gospodarz kl. VIb, uczył języka łacińskiego w kl. VIb, VIIb, języka greckiego w kl. VIIla.	16
3	Elmer Benedykt, dr. fil., prof., uczył jęz. niemieckiego w kl. VIab, VIIab.	16
4	Fyda Stanisław, naucz., gosp. kl. VIIIb, zawiadowca gabinetu archeologicznego, uczył jęz. łacińskiego w kl. VIIlab, jęz. greckiego w kl. VIIb, VIIIb.	19
5	Gawalewicz Adolf, prof. w VII. r., uczył historii w kl. Ib, IIa, IVb, geografii w kl. Ib, IIa, IVb do dnia 1 maja 1913, od tegoż dnia na urlopie z powodu choroby	—
6	Grabowski Tadeusz Stanisław, naucz., przydzielony do c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie	—
7	Janicki Tadeusz, naucz., uczył historii w kl. IIIb, Vac, VIIab, geografii w kl. IIIb, Vac, nadto od 1. maja 1913 historii w kl. IVb, geografii w kl. IVb.	24
8	Ks. Koreniec Aleksander, prof., zawiadowca ruskiej biblioteki dla młodzieży, uczył religii grecko-katolickiej w kl. I.—VIII., języka ruskiego w kl. IV.—VII.	24
9	Libera Antoni, prof., gosp. kl. VIIa, uczył jęz. łacińskiego w kl. VIIa, jęz. greckiego w kl. VIb, VIIa.	14
10	Medyński Aleksander, prof., zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, pomocnik dy-	

		Tyg. godz.
	rektora w czynnościach kancelaryjno-administracyjnych, uczył historii w kl. IVa, Vlab, VIIIab, geografii i w kl. IVa	18
11	Miśkiewicz Jerzy, dr. fil., prof. w VIII. r., zawiadowca gabinetu fizykalnego, gosp. kl. VIIIb, uczył matematyki w kl. IIIa, Vllab, fizyki w kl. Vllab, propedeutyki filozoficznej w kl. Vllab.	19
12	Namysł Stanisław, prof., zawiadowca polskiej biblioteki dla młodzieży, gosp. kl. Va, uczył jęz. polskiego w kl. Vabc, VIIa, jęz. łacińskiego w kl. Va.	18
13	Orliński Henryk, dr. fil., prof., zawiadowca niemieckiej biblioteki dla młodzieży, uczył jęz. niemieckiego w kl. Vab, VIIIab, prop. filoz. w kl. VIIIab.	20
14	Oziębły Franciszek, prof., zawiadowca polskiej biblioteki dla młodzieży, gosp. kl. Vc, uczył jęz. polskiego w kl. Vlab, jęz. greckiego w kl. Vac.	16
15	Piwowarczyk Stanisław, naucz., gosp. kl. VIa, uczył jęz. łacińskiego w kl. IIb, VIa, jęz. greckiego w kl. IIIc, VIa.	22
16	Turosz Wojciech, prof., gosp. kl. VIIIa, uczył matematyki w kl. Ia, Vc, Vlab, VIIIab, fizyki w kl. VIIIab.	24
17	Vogl Franciszek, prof. w VII. r., zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył nauk przyrodniczych w kl. IIab, Vlab, fizyki w kl. IVab.	14
18	Wiakowski Kazimierz, naucz., gosp. kl. IIa, uczył jęz. polskiego w kl. VIIb, VIIIab, jęz. łacińskiego w kl. IIa.	17
19	Wojkowski Mieczysław, prof., bawił przez cały rok na urlopie jako kierownik pryw. gimn. w Skałacie	—
20	Ks. Żyła Władysław, dr. teol., prof., bawił przez cały rok na urlopie	—
21	Barabasza Julian, zast. naucz., uczył jęz. niemieckiego w kl. IIa, IIIabc, Vc.	20
22	Chwastowski Jan, zast. naucz., uczył rysunków wolnoręcznych w kl. I.—IV., kaligrafii w kl. Iab.	20
23	Graubart Ozyasz, egz. zast. naucz., gosp. kl. IIIc, uczył matematyki w kl. IIab, IIIbc, IVb, Vab, fizyki w kl. IIIc.	23

24	Krzanowski Jan, zast. naucz., gosp. kl. Tyg. godz. IIIa, uczył jęz. łacińskiego w kl. Ib, IIIa, jęz. greckiego w kl. IIIa, IVb.	21
25	Lewicki Michał Julian, zast. naucz., gosp. kl. IVa, uczył od 25. lut. 1913 jęz. pol. w kl. Ia, IVab, języka greckiego w kl. IIIb, jęz. niemieckiego w kl. Ib.	19
26	Pop Tomasz, zast. naucz., gosp. kl. IVb, uczył jęz. polskiego w kl. IIa, IIIbc, jęz. łacińskiego w kl. IIIc, IVb.	22
27	Rudnicki Stanisław, zast. naucz., gosp. kl. Vb, uczył jęz. polskiego w kl. IIIa, jęz. łacińskiego kl. IVa, Vb, jęz. greckiego w kl. IVa, Vb.	24
28	Sabiński Artur, zast. naucz., gosp. kl. IIIb, uczył jęz. polskiego w kl. Ib, jęz. łacińskiego w kl. Ia, IIIb, Vc.	21
29	Słowik Wojciech, egz. zast. naucz., zawiad. zbiorów geograficznych, gosp. kl. Ia, uczył jęz. niemieckiego w kl. Ia, historii w kl. Ia, IIb, IIIa, Vb, geografii w kl. Ia, IIb, IIIa, Vb, od 1. maja historii w kl. Ib, geografii w kl. Ib.	25
30	Staniewski Tadeusz, dr. fil., zast. naucz., gosp. kl. IIb, uczył jęz. polskiego w kl. IIb, jęz. niemieckiego w kl. IIb, IVab, historii w kl. IIIc, geografii w kl. IIIc, od 1. maja 1913 historii w kl. IIa, geografii w kl. IIa.	24
31	Wójcik Jan, egz. zast. naucz., gosp. kl. Ib, uczył matematyki w kl. Ib, IVa, historii naturalnej w kl. Iab, Vabc, fizyki w kl. IIIab.	23
32	Zmarz Szymon, zast. naucz., uczył w l. pńr. jęz. pol. w kl. IVab, jęz. greckiego w kl. IIIbc, i jęz. niem. w kl. IVab w 24 godz., w II półroczu na urlopie	—

2. Nauczyciele pomocniczy.

- 1 Ks. Gutwiński Kazimierz, prof, katecheta rzym. kat. c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego w Tarnopolu, uczył religii rzymsko-kat. w kl. I.—IV. 8
- 2 Ks. Lehman Józef, prof. w VIII. r., katecheta rzym. kat. c. k. Szkoły realnej w Tarnopolu, uczył religii rzym. kat. w kl. V.—VIII. 8
- 3 Taubeles Samuel Aron, dr. fil., prof. c. k. Szkoły realnej w VIII. r. w Tarnopolu, uczył religii mojżeszowej w kl. V.—VIII. 6

- 4 Ochser Schulim, dr. fil., zast. naucz. w c. k. gimn. II. z pol. jęz. wykł. w Tarnopolu, uczył religii mojżeszowej w kl. I.—IV. 8

3. Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

- 1 Chwastowski Jan, j. w., uczył rysunków wolnoręcznych w klasach wyższych w 2 oddziałach 4
- 2 Janicki Tadeusz, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w kl. VIIab. 2
- 3 Wójcik Jan, j. w., uczył śpiewu w dwóch oddziałach 4
- 4 Nauczyciele Polskiego Towarzystwa gimn. „Sokół“ uczyli gimnastyki w sześciu oddziałach. 12

4. Tercyan.

- 1 Samardak Maryan.

5. Słudzy szkolni.

- 1 Drabik Jan
2 Pawlików Franciszek
3 Szpun Józef.

2. Zmiany w Gronie nauczycielskiem w ciągu roku szkolnego 1912/13.

Przybyli do grona pp. 1) Janicki Tadeusz, zastępca nauczyciela przy c. k. gimnazjum VIII. we Lwowie, zamianowany dekretem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 11. lipca 1912 l. 10.302/IV rzeczywistym nauczycielem przy tutejszym zakładzie i 2) Lewicki Michał Julian, zast. naucz., przeniesiony w tym samym charakterze służbowym z c. k. gimnazjum II. z językiem wykładowym polskim w Stanisławowie do tutejszego gimnazjum, 3) Ks. Lehmann Józef, prof. Szkoły realnej i 4) Ks. Gutwiński Kazimierz, prof. Seminarium naucz. męskiego, którzy w myśl rozp. c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 11. paźdz. 1912 l. 17.146 objęli po 8 godzin tyg. naukę religii rzym. kat. w zastępstwie Ks. katechety bawiącego na urlopie; 5) Dr. Ochser Schulim, kandydat na nauczyciela szkół średnich, zamianowany zast. naucz. religii mojż. przy c. k. gimnazjum II. z językiem wykładowym

polskim rozp. c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 31. lipca 1912 l. 9.655 z obowiązkiem udzielania nauki religii moż. w 8 godz. tyg.

Ubyli z grona pp. Dr. Długopolski Edmund, przeniesiony dekretem c. k. Rady szkol. kraj. z dnia 16. lipca 1912 l. 10.172/IV. do c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie.

C. k. Rada szkolna kraj. przyznała dodatek pięcioletni pp. 1) Antoniemu Liberze rozp. z 4 czerwca 1912 l. 7.464/IV., 2) Wiakowskiemu Kazimierzowi, rozp. z dnia 14. lutego 1913 l. 2.554/IV. i 3) Wojkowskiemu Mieczysławowi rozp. z 28. lutego 1912 l. 2.209/IV. pierwszy, a 4) Mihułowiczowi Jerzemu rozp. z dnia 19. czerwca 1912 l. 9528/IV. i 5) Ks. Dr. Żyle Władysławowi rozp. z dnia 26. października 1912 l. 19.136/IV. drugi.

Do VIII. rangi posunięty został Prof. Dr. Mihułowicz Jerzy rozp. c. k. Ministerstwa w. i o. z dnia 26. lipca 1912 l. 30.023 (kom. c. k. Rady szk. kr. z 14. września 1912 l. 390/pr.).

Urlopy otrzymali: celem odbycia podróży naukowej za granicę na rok szkolny 1912/13 Ks. Prof. Dr. Żyła Władysław rozp. min. z 13. marca 1912 l. 3.683 i celem objęcia kierownictwa gimnazjum realnego w Skalacie prof. Wojkowski Mieczysław; celem przygotowania się do egzaminu kwalifikacyjnego zast. naucz. Japoł Michał na pierwsze półrocze roz. c. k. Rady szk. kr. z dnia 31. maja 1912 l. 7.622/IV, na drugie półrocze rozp. z dnia 22. lutego 1913 l. 21.961 (uw. 28. kwietnia 1913 l. 5766) i Zmarz Szymon na drugie półrocze rozp. c. k. Rady szk. kr. z dnia 22. lutego 1913 l. 21.961/IV.

P. Janickiemu Tadeuszowi powierzyła c. k. Rada szkolna kraj. rozp. z dnia 29. listopada 1912 l. 19772/IV. nadzór nad zachowaniem się młodzieży na filii; P. Medyński Aleksander został rozp. z dnia 9. paźdz. 1912 l. 15 074/IV. zamianowany pomocnikiem kancelaryjnym dyrektora na dwa lata.

III. PLAN NAUKI.

Nauka odbywała się na podstawie planu dla gimnazjów galicyjskich, przepisanego rozporządzeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 2. sierpnia 1909. L. 42.242.

Plan dawniejszy obowiązywał jeszcze częściowo w kl. VII. i VIII.

Nauka rysunków była obowiązkową w kl. I.—IV.

Gimnastyka była przedmiotem nadobowiązkowym.

Kaligrafia była przedmiotem obowiązkowym w kl. I.

A. Rozkład godzin był następujący :

L. P.	PRZEDMIOT	K L A S A								Razem
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
1	Nauka religii	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2	Język polski	3	4	3	3	3	3	3	3	25
3	Język łaciński	6	6	6	6	6	6	5	5	46
4	Język grecki	—	—	5	4	5	5	4	5	28
5	Język niemiecki	5	4	4	4	4	4	4	4	33
6	Historya	2	2	2	2	2 ¹	2	3	3	18
7	Geografia	2	2	2	2	2	2	—	—	12
8	Matematyka	3	3	3	3	3	3	3	2	23
9	Nauki przyrodnicze	2	2	—	—	3	2	—	—	9
10	Fizyka i chemia	—	—	2	3	—	—	4	4 ²	13
11	Propedeutyka filoz.	—	—	—	—	—	—	1	2	3
12	Rysunki	2	2	2	2	—	—	—	—	8
13	Kaligrafia	1	—	—	—	—	—	—	—	1
14	Historya kraju rodz.	—	—	—	—	—	—	1	1	2
15	Język ruski	—	—	—	2	2	2	2	—	8
	RAZEM	28	27	31	33	32	31	32	31	245

1. W drugim pół. V. kl. i w pierwszym VI. kl. historia i geografia po dwie godziny, w dwóch innych półroczach w obu klasach historia cztery godziny.

2. W pierwszym półroczu 3 godziny tygodniowo.

B. Wykaz lektury.

Ze względu na to, że przy nauce postępowano ściśle w myśl istniejących przepisów, wyszczególnienie planu poszczególnych przedmiotów jest zbyteczne, podaje się jedynie wykaz lektury w językach :

a) Lektura polska.

Kl. V. a. b. c. Bernatowicz: Pojata. Łoziński: Czarny Matwij. Kraszewski: Stara baśń. Powrót do gniazda. Czarna

peretka. Sienkiewicz: Krzyżacy. Quo vadis. W pustyni i puszcy. Za chlebem. Janko Muzykant. Jamioł. Orso. Prus: Placówka. Świętochowski: Chawa Rubin. Zych: Syzyfowe prace. Dygasiński: Zajęc. Orzeszkowa: Meir Ezołowicz. Marta Mirtala. Gedali. Silny Samson. Daj kwiatek. Rodziewiczówna: Dewajtis. Szary proch. Na wyżynach. Straszny dziadunio. Konopnicka: Pan Balcer w Brazylii. Nasza szkapa. Dym. Miłosierdzie gminy. Poezye. Nowele. Mendel Gdański. Zieliński: Kirgiz. Pol: Mohort. Syrokomla: Jan Dębóróg. Gogol: Obrazki z życia. Słowo o pułku Igora. Maeterlinck: Wnętrze. Smiles: Pomoc własna. Słowacki: Mazepa. Rydel: Na zawsze. Libelt: O miłości ojczyzny. Tretiak: Tło historyczne w P. Tadeuszu. Obrazy nieba i ziemi w P. Tadeuszu.

Kl. VI. (w obu oddz.) Lektura szkolna: M. Reja: Żywoć człowieka poczciwego. L. Górnickiego: Dworzaniń. J. Kochanowskiego: Pieśń świętojańska o Sobótce. Odprawa posłów greckich. Treny. Satyr. P. Skarga: Kazania sejmowe. J. Pasek: Pamiętniki. I. Krasicki: Bajki. Satyry. Myszeis. St. Trembecki: Zofiówka. Fr. Zabłocki: Fircyk w zalotach. Lektura domowa: „Powrót do gniazda“ J. I. Kraszewskiego. „Trylogia“ Sienkiewicza. „Listopad“ Rzewuskiego.

Kl. VII. a. Zabłocki: Fircyk w zalotach. Sarmatyzm. Zabobonnik. Niemcewicz: Powrót posła. Puławy. Molier: Szlachcie-mieszczanin. Mąż pognębiony. Don Juan. Kornel: Cyd. Morawski: Dworzec mego dziadka. Brodziński: O klasycyzności i romantyczności. Barbara Radziwiłłówna w historii a w poezji (na podst. tragedji Felińskiego a szkicu Szajnochy). Byron: Więzień Czylionu. Mazepa. Narzeczona z Abydos. Korsarz. Giaur. Manfred. Kain. Flach: Byron, życie i dzieła. Puszkina: Kaukazki Jeniec. Miedziany Jezdziec. Tretiak: Mickiewicz i Puszkina. Tretiak: Młodość Mickiewicza. Kallenbach: Adam Mickiewicz. IV. i III. część Dziadów. Księgi Narodu i Pielgrzymstwa polskiego. Pigoń: O księgach Narodu i Pielgrzymstwa polskiego. Matuszewski: Mickiewicz w literaturze wszechświatowej. Goszczyński: Król zamczyska. Zamek Kaniowski. Szewczenko: Hajdamacy. Fredro: Pan Geldhab. Pan Jowialski. Wielki człowiek do małych interesów i inne. Gostomski: Śluby Panieńskie. Arcydzieło sztuki polskiej.

Klasa VII. b. Żeromski: Echa leśne. Promień. Ludzie bezdomni. Sułkowski. Powieść o Walgierzu Udałym. Duma o hetmanie. Róża. Uroda życia. Wierna rzeka. Wyspiański: Legenda. Meleager. Achilleis. Protesilas i Laodamia. Kłątwa. Legion. Wesele. Wyzwolenie. Kazimierz Wielki. Bolesław

Śmiały. Noc listopadowa. Warszawianka. Akropolis. Skałka. Prus: Lalka. Emancypantki. Faraon. Dzieci. Reymont: Komediantka. Fermenty. Chłopi. Ziemia obiecana. Tetmajer: Król Andrzej. Anioł śmierci. Panna Mery. Na skalnem Podhalu. Zawisza Czarny. Żuławski: Eros i Psyche. Na srebrnym globie. Stara ziemia. Dyktator. Ijola. La Bestia. Zwycięzca. Sienkiewicz: Bez dogmatu. Rodzina Połanieckich. Wiry. Irzykowski: Pałuba. Dąbrowski: Śmierć. Felka. Weysenhof: Żywoć i myśli Zygmunta Podfilipskiego. Sprawa Dołęgi. Unia. Hetmani. Dnie polityczne. Sobol i panna. Syn marnotrawny. Kasproicz: Moja pieśń wieczorna. Bunt Napieriskiego. Świat się kończy. Poezye. Berent: Fachowie. Rodziewiczówna: Jaskótczym szlakiem. Noc na wyżynach. Orzeszkowa: Nad Niemnem. Cham. Na zawsze. Rydel: Zaczarowane koło. Pan Twardowski. Zygmunt August (trylogia). Przybyszewski: Odwieczna baśń. Nad morzem. Dla szczęścia. Androgyne. Sieroszewski: Na kresach lasów. Rysztau. Małżeństwo. Ol—Soni—Kison. Dyabeł zamorski. Na Daleki Wschód. Gliński: Pod Cecorą. Konopnicka: Pan Balcer w Brazylii. Poezye. Nowele. Staff: Godiwa. Igrzysko. Ptakom niebieskim. Sny o potędze. Strug: Ludzie podziemni. W twardej służbie. Portret. Kraszewski: Czerwona para. Brühl. Bałucki: Żydówka. Typy i obrazki krakowskie. Brzozowski: Legenda młodej Polski. Płomienie. Sam wśród ludzi. Daniłowski: Jaskółka.

Klasa VIII. a. Czytane dzieła w całości: Żeromski: Syzyfowe prace (wszyscy), Rozdzióbią nas kruki (wszyscy), Promień (21), Opowiadania (8), Zmierzch (13), Siłaczka (11), Utwory powieściowe (19), Popioły (wszyscy), Ludzie bezdomni (wszyscy), Duma o Hetmanie (23), Aryman mści się (17), Godzina (17), Sułkowski (15), Powieść o Walgierzu Udałym (24), Wierna rzeka (10), Uroda życia (8), Róża (5), Reymont: Chłopi (wszyscy), Ziemia obiecana (22), Sprawiedliwość (13), Komediantka (18), Fermenty (12), Wampir (10), Żuławski: Ijola (20), La Bestia (22), Eros i Psyche (14), Na srebrnym globie (18), Wianek mirtowy (14), Poezye (20), Konopnicka: Pan Balcer (25), Wybór pism (wszyscy), Prometeusz i Syzyf (wszyscy), Sieroszewski: Rysztau (wszyscy), Ucieczka (14), Weysenhoff: Sprawa Dołęgi (24), Żywoć i myśli Podfilipskiego (18), Syn Marnotrawny (15), Za błękitami (18), Prus: Dzieci (12), Placówka (wszyscy), Faraon (wszyscy), Emancypantki (18), Lalka (20), Nowele (wszyscy), Staff: Skarb (14), Godiwa (8), Igrzysko (9), Dzień duszy (2), Ptakom niebieskim (2), Rydel: Zaczarowane koło (wszyscy), Na zawsze (15), Poezye (8), Asnyk: Poezye

(wszyscy), Kasprowicz: *Salve Regina* (18), *Poezye* (12), Tetmajer: *Na skalnem Podhalu* (28), *Anioł Śmierci*, *Panna Mery*, *Zatracenie* (14), *Poezye* (wszyscy), Berent: *Próchno* (12), *Fachowiec* (16), *Ozimina* (14), *Sienkiewicz w całości* (wszyscy), Wyspiański: *Warszawianka* (20), *Leleweł* (3), *Noc listopadowa* (16), *Powrót Odysa* (2), *Achilleis* (1), *Protesilaos i Laodamia* (1), *Meleager* (1), *Legenda* (8), *Piast* (9), *Bolesław Śmiały* (12), *Kazimierz Wielki* (10), *Skałka* (18), *Daniel* (2), *Wyzwolenie* (wszyscy), *Wesele* (wszyscy), *Akropolis* (4), *Legion* (8), *Sędziowie* (12), *Kłątwa* (8).

Klasa VIII. b. Juliusz Słowacki: *Hugo*, *Mnich*, *Arab*, *Jan Bielecki*, *Mindowe*, *Marya Stuart*, *Lambro*, *Żmija*, *Kordyan*, *Mazepa*, *Balladyna*, *Anhelli*, *Ojciec zadżumionych*, *W Szwajcaryi*, *Wacław*, *Grób Agamennona*, *Lilla Weneda*, *Beatrix Cenci*, *Bieniowski*, *Sen srebrny Salomei*, *Ksiądz Marek*, *Horsztyński*, *Niepoprawni*, *Książę Niezłomny*, *Genesis z ducha*, *Król—Duch* (l. rapsod.)—(wszyscy). Zygmunt Krasiński: *Irydyon*, *Nieboska Komedia*, *Psalmy przyszłości* (wszyscy), *Grób rodziny Reichsthalów* (21), *Władysław Herman* (18), Wincenty Pol: *Pieśni Janusza*, *Mohort*, *Pieśń o ziemi naszej* (wszyscy), Kornel Ujejski: *Skargi Jeremiego*, *Maraton* (wszyscy), Władysław Syrokomla: *Urodzony Jan Dęboróg* (wszyscy), *Zgon Acerna* (12), Henryk Rzewuski: *Pamiętniki Imci Pana Seweryna Soplicy* (10), Józef Korzeniowski: *Mnich*, *Karpaccy Górale* (wszyscy), Adam Asnyk: *Sonety* (wszyscy), *Bracia Lerche* (10), *Marya Konopnicka*: *Prometeusz i Syzyf* (wszyscy), *Pan Balcer w Brazylii* (8), *Dym* (16), Adolf Dygasiński: *Zajac* (12), *Krańcowy* (11), *Pióro* (5), Wł. Reymont: *Chłopi* (23), *Ziemia obiecana* (18), *Komedyantka*, *Fermenty* (15), *Sprawiedliwie* (28), St. Przybyszewski: *Odwieczna baśń* (wszyscy), *Homo sapiens* (12), *Taniec miłości i śmierci* (15), *Matka* (8), *Śnieg* (5), J. Kasprowicz: *Krzak dzikiej róży* (12), *Bunt Napierskiego* (3), *Baśń nocy świętojańskiej* (13), L. Rydel: *Zaczarowane koło* (wszyscy), *Na zawsze* (20), L. Staff: *Sny o potędze* (10), *Ptacom niebieskim* (8), *Skarb* (8), St. Wyspiański: *Warszawianka* (24), *Protesilaos i Laodamia* (14), *Legion* (4), *Kazimierz Wielki* (12), *Kłątwa* (28), *Wesele* (wszyscy), *Wyzwolenie* (18), *Noc listopadowa* (10), W. Berent: *Fachowiec* (12), *Próchno* (21), *Ozimina* (3), Ad. Neuwert Nowaczyński: *Starościc ukarany* (5), *Małpie zwierciadło* (8), St. Żeromski: *Ludzie bezdomni* (wszyscy) *Promień* (8), *Popioły* (23), *Aryman mści się* (8), *Duma o hetmanie* (11), *Róża* (5), Piotr Chmielowski: *Kobiety Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego* (8), *Adam Mickiewicz* (28), *Nasza literatura drama-*

tyczna (5), Stanisław Wyspiański (8), Antoni Małcki: Juliusz Słowacki (31), J. Matuszewski: Czarnoksiężstwo i Medyumizm (10), Swoi i Obcy (8), Słowacki i sztuka (6), Twórczość i twórcy (6), J. Kallenbach: Adam Mickiewicz (20), Zygmunt Krasiński (18).

b) Lektura ruska.

Oprócz utworów literatury ruskiej, zawartych w podręcznikach szkolnych przeczytali uczniowie w całości: Byłyna pro Ilyju Muromcia.—Duma pro Kniahyniu—Kobzaria. Kwitky—Perekotypołe.—Marta Borecka (Historyczne opowiadanie).—Marka Wowczka: „Instytutka“.—Twory Szaszkwycza (wydanie „Proświty“).—Kociubyński—Pjatyziotnyk.

c) Lektura niemiecka.

- Kl. V. a. b. Körner: „Zriny“. Hauff: „Märchen“.
Oddz. c. Grillparzer: „Ahnfrau“. Hauff: „Märchen“.
- Kl. VI. a. Hartmann v. d. Aue: „Der arme Heinrich“.
A. v. Chamisso: „Peter Schlemihls wundersame Geschichte“.
Selma Lagerlöf: „Legenden und Erzählungen“.
Kleist: „Novellen“.
- Oddz. b. A. v. Chamisso: „Peter Schlemihls wundersame Geschichte“.
Dr. J. Porger: „Moderne erzählende Prosa“.
(Storm: Die Söhne d. Senators. Mayer: Gustav Adolfs Page).
Hoffmann: „Der goldene Topf“.
Pryw. Schiller: „Wilhelm Tell“ (wszyscy)—„Die Räuber“ (8).
Grillparzer: „Die Ahnfrau“ (4).
Hartmann v. d. Aue: „Der arme Heinrich“ (2).
- Kl. VII. oddz. a. Leisewitz: Julius v. Tarent“.
Goethe: „Egmont“.
oddz. b. Grillparzer: „Sappho“.
Kleist: „Familie Schrötenstein“.
- Prywatnie czytali uczniowie w obu oddziałach celniejsze utwory piśmiennictwa niemieckiego, dostarczane przez niemiecką bibliotekę dla młodzieży.
- Kl. VIII. (w obu oddziałach).
Goethe: Hermann u. Dorothea.
„ Iphigenie auf Tauris.

Schiller : Jungfrau v. Orleans.
„ Maria Stuart.
Lessing : Natan der Weise.

d) Lektura łacińska.

- Kl. III. Oddz. A. Cornelius Nepos. Przerobiono życiorysy : Miltiadesa, Temistoklesa, Aristidesa, Epaminondasa, Pelopidasa i Hannibala. Kursorycznie czytano Focyona i Hamilkara. Prywatnie zdawali uczniowie Konona i Cymona.
Oddz. B. Nepos. Przerobiono życiorysy: Miltiadesa, Themistoclesa, Alcybiadesa, Conona, Aristidesa, Epaminondasa, Pelopidasa, Agesilausa.
na pryw. lekturę: Conon, Trazybul, Daltames, Hamilkar, Fotion, (Phocion) Hannibal.
Oddz. C. Nepos. Przerobiono życiorysy: Miltiadesa, Themistoclesa, Aristidesa, Cimona, Alcybiadesa, Epaminondasa, Pelopidasa, Hannibala. (Na prywatną lekturę Conona, Phociona).
- Kl. IV. Oddz. A. Caesar: Bell. Gall. Ks. I. III. V. Pryw. Ks. IV. (4).
Oddz. B. Caesar: Bell. Gall. Ks. I. III. IV. Pryw. Ks. I. (33), Ks. III. Ks. IV. 20. Ks. II. i V. na prywatną lekturę.
- Kl. V. Oddz. A. Ovidius: Wybór pism. Przeczytano następujące ustępy: Cztery pory wieku. Potop. Deukalion i Pyrrha. Niobe. Filemon i Baucis. Aryon. Pożegnanie Rzymu.
Livius. Ab urbe condita ks. I. 42. ust.
Pryw. Orfeusz i Eurydyka (5). Własny żywot (3). Quirinalia (2). Terminalia (3). Faëton (1). Nazwa Tomi (1). Ikar (3). Romulus (2). Zgromadzenie bogów (1).
Livius: Ab urbe condita. Ks. I. 42. ust. Pryw. ks. XXI. (8).
Oddz. B. Ovidius: Wybór pism. Przeczytano następujące ustępy: Cztery wieki, Walka Gigantów, Niobe, Apoteoza Cezara, Zima w Tomi, Autobiografia.
Pryw. Ostatnia noc w Rzymie (5). Burza morska (1). Pochodzenie nazwy Tomi (1). Zdobycie Gabiów (1). O Ikarze (2). Deukalion i Pyrrha (1). Filemon i Baucyda (2). Orfeusz i Eurydyka (1).
Livius: Ab urbe condita. Ks. I. 45. ust. Pryw. Ks. XXI. (5).

Oddz. C. Ovidius: Wybór pism. Przeczytano następujące ustępy: Cztery wieki, Diluvium, Deukalion i Pyrrha, Nioba, Burza morska, Zima w Tomi, Autobiografia Ovidiusza, Pochodzenie nazwy Tomi, Pryw. Chaos (1), Cadmus (2), Jazon (1), Ikar i Dedalus (1), Philemon i Baucys (1), Orfeusz i Eurydyka (1), Pochodzenie nazwy Februarius (2), Arion (3), Upadek Fabiuszów (2), Terminalia (1) Miesiąc Marzec (1), Zdobywanie Gabiów (2).

Livius: Ab urbe cond. Ks. I. (40). Pryw. Ks. XXI. (10) z ks. II. (3) z ks. XXII. (3)

Kl. VI. Oddz. A. Sallustius: Bellum Cat. Pryw. Bellum Jugurthinum.

Cicero: In Catilinam I. Pryw. In Catilinam II.

Vergilius: Aeneis II., Ecloga I. Laudes. Pryw. Aeneis I. (wszyscy).

Plinius Secundus: Epistolae (wyjątki).

Oddz. B. Sallustius: Bellum Cat. Pryw. Bellum Jugurthinum.

Cicero: In Catilinam I. Pryw. In Catilinam II.

Vergilius: Aeneis II. Ecloga I. Laudes. Pryw. Aeneis I.

Plinius Secundus: Epistolae (wyjątki).

Kl. VII. Oddz. A. Cicero: De imperio Gn. Pompeii.

Cato maior. Pryw. Cic. Orat. pro Roscio Amer.

Tuskulanki Ks. II. Vergili Aeneis Ks. VII. i VIII. (3 uczniów).

Vergilius: Aeneis VI. IX. Pryw. VII. VIII.

Oddz. B. Cicero: De imp. Gn. Pomp. Cato maior Epistolae.

Kl. VIII. (w obu oddziałach). Horatius: Carmina I. 30

ódy, Epodon 2, Satir. 2, list 1. Pryw. Carmina 20 ódy z różnych ksiąg, Epodon 2 (4), Satir. 2 (4), wyjątki z IV. XV. XVI. i Hist. r. I.

Tacitus: Annales, Ks. I. Pryw. Ks. IV. obowiązkowo: wyjątki z Tibulla i Propercyusza, prywatnie kilku (5) zdawało utwory Cicerona, Wergilego, Tacyta, Apuleiusa i Terentiusa (Andria) kursoryczna lektura autorów łąc.

e) Lektura grecka.

Kl. V. Oddz. A. Xenofon: (podług Chrestomatyi Fiderera) Anabasis, ustęp 1. 2. 3. 4. 6. 7. 9. 15. 17. Cyroped. ust. 1. 2.

- Anab. Pryw. ust. 5. (6). 8. (4). 10. (2). 11. (2). 12. (2). 13. (1). 14. (1). 16. (2). 18. (5).
Cyp. pryw. ust. 4. (2).
Homer: Iliada, Ks. I. III. Pryw. Ks. II. (5).
Oddz. B. Xenofon: (j. w.) Anabasis, ust. 1, 2. 3. 4. 6. 7. 8. 15. 17. Cyp. ust. 1. Pryw. An. ust. 5. (3). 14. (5). 18. (4).
Homer: Iliada, Ks. I. III. Pryw. Ks. II. (6).
Oddz. C. Xenofon: (j. w.) Anabasis, ust. 1. 2. 3. 4. 6. 7. 9. 13. 15. 17. Cyp. ust. 1. 2. Pryw. Anab. 5. (8). 8. (7). 10. (7). 14. (5). 18. (10). Cyp. ust. 7. (2).
Homer: Iliada, Ks. I. III. (w 1—100) Pryw. Ks. II. (5).
- Kl. VI. Oddz. A. Homer: Iliada, Ks. V. VI. XVIII. XXIV. Pryw. VII. VIII.
Herodot: Wybór z dziejów (wyd. Scheindler-Terlikowski) Ks. VIII. Pryw. Ks. IX. Plutarch: Cicero, Fabulae Aesopicae, wyd. Halm.
Oddz. B. Homer: Iliada, Ks. V. VI. XVIII. XXIV. Pryw. VII. VIII.
Herodot: Wybór z dziejów (j. w.) Ks. VIII. Pryw. Ks. IX.
- Kl. VII. Oddz. A. Homer: Odyssea, Ks. I. V. VI. VII. VIII. Pryw. Ks. IX. X. XI (3 uczniów).
Demostenes: Mowy. Filip I. Olint. I. Pryw. Olint. II. (1) III. (1).
Oddz. B. Homer: Odyssea, Ks. I. V. VI. VII. VIII. Pryw. Ks. IX. X. XI.
Demostenes: Mowy Filip. I. Olint. I. Pryw. Olint. II. (wszyscy) III. (wszyscy), a niektórzy (5) O wieńcu, O pokoju i resztę Filip. a jeden całą Odysseę.
- Kl. VIII. Oddz. A. Platon: Apologia. Kryton Sofokles: Ajax.
Homer: Odyssea, Ks. XVI.
Kursoryczna lektura autorów greckich
Oddz. B. Platon: Apologia. Fedon w skróceniu. Sofokles: Ajax.
Homer: Odyssea, ks. XVI.
Kursoryczna lektura autorów greckich. Pryw. Edyp król, Elektra, Edyp w Kolonos, Sofoklesa Kryton, Symposion, Charmides, Lysis, Menon, Laches, Eutyfron Platona, niektóre utwory Lukiana, liryki Anakreonta kilku uczniów (3), a jeden całą Odysseę.

C. Nauka religii mojżeszowej.

I. kl. Historia biblijna do wyjścia Izraela z Egiptu w związku z zasadami wiary.

II. kl. Historia biblijna od wyjścia Izraelitów z Egiptu do śmierci Mojżesza. Objąsnienie dekalogu.

III. kl. Historia biblijna od śmierci Mojżesza do proka Samuela.

IV. kl. Historia Izraelitów od króla Saula do pierwszego wygnania Izraelitów. Ezra. Nechemiasz. Kompozycya Starego Testamentu.

V. kl. Objąsnienie 13 artykułów wiary według Maimonidesa. Ustawy moralne i etyczne. Wybór ustępu z Pentateuchu z objaśnieniami pod względem treści i historii.

IV. kl. Moralność i etyka na podstawie trzech pierwszych rozdziałów przypowieści ojców „Pirke Abot“. Wybór z pism historycznych proroków z objaśnieniami jak w kl. V.

VII. kl. Moralność i etyka na podstawie 4. 5. i 6. rozdziału w „Pirke Abot“. Wybór ustępów z Izajasza, Jere-miasza, Psalmów, Hioba, przypowieści Salomona i hagiografów z objaśnieniami jak w kl. V.

VIII. kl. Historia Żydów w diasporze z biografiami najslawniejszych mężów. Historia Żydów w Polsce.

D. Przedmioty nadobowiązkowe.

a) Historia kraju rodzinnego.

W myśl dawnego planu uczono historii kraju rodzinnego w kl. VII. i VIII., z rokiem szkolnym 1913/14 udzielaną będzie jedynie w kl. VIII.

b) Gimnastyka.

Nauki tej udzielało Grono nauczycielskie „Sokoła“ systemem szwedzkim Linga w 6 oddziałach w 12 godzinach tygodniowo według szczegółowo opracowanych planów lekcyjnych, rozłożonych na cały rok szkolny.

c) Rysunki.

Oddział I. Rysunek perspektywiczny podług modeli drewnianych, brył geometrycznych i przedmiotów użytkowych. Rysowanie przedmiotów z otoczenia (także przedmiotów technicznych i art. przem.), rysowanie i malowanie

z natury (kwiaty, owoce) i martwej natury wszelkiego rodzaju. Rysowanie głów z modelu gipsowego.

Oddział II. Rysowanie i malowanie przedmiotów z otoczenia, oraz roślin, kwiatów, owoców i wypychanych zwierząt, rysowanie głów i figur z modelu gipsowego, malowanie motywów z krajobrazów.

d) Śpiew.

Nauki tej udzielano w 2 oddziałach po 2 godziny tygodniowo. W niższym oddziale słuchali uczniowie wykładu zasad muzycznych i przerabiali ćwiczenia głosowe, tworzące przygotowanie do śpiewu choralnego (pieśni jedno i dwugłosowe).

Na wyższym stopniu: ćwiczenia w trafianiu wszelkich możliwych interwałów w granicach oktawy (pieśni czterogłosowe kościelne i świeckie).

IV. TEMATY WYPRACOWAŃ PISEMNYCH.

(Tematy oznaczone gwiazdką opracowali uczniowie w domu).

a) z języka polskiego.

Klasa V a.

1.* Widoki i wrażenia z okna wagonu. 2. Przyjazd na wakacje (na podstawie I. ks. P. Tadeusza). 3.* Jakie myśli i uczucia budzi u nas głos dzwonu? 4. Opis pustyni (na podst. „Ojca zadżumionych“). 5. Potęga muzyki (na podst. opowiadania o Aryonie). 6.* Zaścianek Dobrzyńskich (na podst. VI ks. z P. Tadeusza). 7. Śmierć i pogrzeb Bałdygi (ze „Szkiców syberyjskich“ A. Szymańskiego). 8.* Kwiecień—lipiec—listopad—luty. Obrazowa charakterystyka miesięcy. 9. Jakie wspomnienia historyczne budzi Jankiel w słuchaczach swoim koncertem? 10. Obraz pożaru, powodzi, burzy, lub zamieci śnieżnej (do wyboru).

Klasa V b.

1.* Mój życiorys. 2. Jakimi drogami dostawały się do Soplicowa wieści o Napoleonie? (podług I. ks. P. Tadeusza). 3.* Tarnopol z lotu ptaka. 4. Uczucia Araba przy rozpoczęciu kwarantanny i po jej przebyciu. 5. Boleść matki po utracie swych dzieci (na podst. podania o Niobie). 6.* Siciński w historii, a w podaniach (na podst. gawędy A. Mic-

kiewiczza: „Popas w Upicie“). 7. Poranek mglisty (na podst. epizodu z P. Tadeusza i własnej obserwacji). 8.* Stan duszy poety w chwili tworzenia P. Tadeusza (na podst. wstępu do poematu). 9. Walka Horacyuszów z Kuracyuszami (na podst. I. ks. Liviusza). 10. a) Moje plany wakacyjne. b) Przed nadejściem wakacyi (list do przyjaciela).

Klasa V c.

1.* U progów szkolnych. Rozwiązać myśl przysłowia: „Bieda temu dokuczy, kto się z młodu nie uczy“. 2. Śmierć ostatniego z Horeszków (według opowiadania Gerwazego w P. Tadeuszu). 3.* Jak się zmienia przyroda w oczach „Ojca zadżumionych“ wraz z jego cierpieniami? 4. Postać Anny w „Janie Bieleckim“. 5. Stosunek ludności pogańskiej i władz publicznych do chrześcijan za cesarstwa w państwie rzymskim. 6.* Ogień jako żywioł pożyteczny a szkodliwy. 7. „Jestem Papkin — lew północy!“ Humorystyczne przedstawienie postaci. 8.* Dzieje Jacka Soplicy (na podst. II. i IX. ks. P. Tadeusza). 9. Na podstawie jednego z przerebionych sonetów wykazać istotne cechy tego rodzaju utworów. 10. Jak w V a.

Klasa VI a.

1. a) Skutki zaprowadzenia chrześcijaństwa w Polsce. b) O czym najchętniej myślę? 2.* Klemens Janicki. Obrazek z życia tego humanisty-wieśniaka na tle jego autobiografii. 3. a) Dodatnie i ujemne objawy obecnego ruchu sportowego wśród młodzieży. b) Rozmiłowanie się Reja w życiu ziemiańskim. 4.* a) Modrzewski na tle swej epoki. 6. Dwór Samuela Maciejowskiego jako przybytek nauk i szkoła dobrych obyczajów. 5. a) W czym leży wielkość Kochanowskiego. b) Rozwinąć myśl zawartą w wierszu J. Kochanowskiego :

„Nie porzucaj nadzieje,
Jakoć się kolwiek dzieje,
Bo nie już słońce ostatnie zachodzi,
A po złej chwili piękny dzień przychodzi“.

6.* Jakie aluzye do stosunków polskich znajdujemy w „Oprawie posłów greckich?“. 7. Oblężenie Zbaraża (na podst. powieści Sienkiewicza: „Ogniem i mieczem“). 8.* a) Bohaterska śmierć Lipskiego (na podstawie „Wojny chocimskiej“ Potockiego. b) Żeńcy Szymonowicza, obrazek z życia iudu wiejskiego w XVII. w. 9. Wpływ literatury francuskiej na

polską w okresie Stanisławowskim. 10. Krasicki jako satyryk.

Klasa VI b.

1.* Skutki zaprowadzenia chrześcijaństwa w Polsce.
b) Myśli i uwagi, które mi się nasunęły przy czytaniu zajmującej książki 2. a) Scholastykizm a humanizm. b) Sylwetka kolegi. 3. Jak w oddziale a. 4. Dwór Samuela Maciejowskiego jako przybytek nauk i szkoła dobrych obyczajów. 5. Jak w oddziale a. 6. Antenor i Parys (charakterystyka porównawcza). 7. a) Na czym polega przywiązanie do miejsca rodzinnego. b) Korzyści podróży pieszej. 8. Przyczyny upadku literatury polskiej w XVII. w. 9. Jak w oddziale a. 10. Jak w oddziale a.

Klasa VII a.

1.* Walka stronnictwa patryotycznego z reakcją republikańską w okresie Sejmu czteroletniego (na podst. komedyi Niemcewicza: „Powrót posła“). 2. Zgon ks. J. Poniatowskiego (na podst. dumy Niemcewicza). 3.* a) Rozwinąć i uzasadnić zdanie Kochowskiego:

„Wiosna, młodość, uroda, w nieścignionej łodzi
Byстрыm Dunajca nurtem płynie i uchodzi“.

b) „Jeszcze Polska nie zginęła“ i „Boże coś Polskę“ Dwie pieśni — dwie epoki. 4. Wśród jakich wpływów rozwijała się młodociana dusza Brodzińskiego? 5. Obraz pustyni arabskiej (na podst. „Farysa“). 6.* Nastrój, jaki budziła w Mickiewiczu przyroda litewska a krymska. 7. Do czego tęskni Zaleski w dumce: „U nas inaczej?“ 8.* a) Garść myśli i uwag, które mi się nasunęły przy czytaniu zajmującej książki. b) Co mógłbym powiedzieć o Malczewskim na podstawie „Maryi?“ 9. Czy prawdziwym jest motto, użyte przez Aleks. Fredrę w „Ślubach panińskich“: Rozum mężczyzną, białogłową affekt tylko rządzi, oraz kocha, oraz nienawidzi; nie gdzie rozum, ale gdzie affekt, tam wszystka? 10. Na czym polega prawdziwa przyjaźń? (na podst. rozprawy Cycerona: „De amicitia“).

Klasa VII b.

1.* a) Na ruinach lata . . . b) Melodya jesiennych drzew
c) Czemu brzozy nie czernieją? (Osnuć na ten temat legendę lub baśń). 2. a) Powrót posła jako świadectwo czasu.
b) Rozbiór świeżo przeczytanej powieści. c) Szkic rozwoju

dramatu w Polsce do roku 1795. 3.* a) Z pamiętnika książki do czytania. b) Humor w 3 wiekach literatury niepodległej Polski. b) Rozwinąć myśl zdania:

„Muzyk zmiesza orkiestrę najlepiej dobraną
Jeżeli grając, stara się, by go słyszano“.

4. a) Pieśń: Jeszcze Polska . . . na tle współczesnej literatury. b) Hejże na romantyków. c) Charakterystyka rodzaju literackiego, zwanego powieścią 5. a) Znaczenie wiersza „Pierwiosnek“. b) Rozbiór zdania:

„Mierz siły na zamiary,
Nie zamiary podług sił“.

c) Romantyzm jako antyteza pseudoklasycyzmu. 6.* a) Typy narodowych bohaterów polskich. b) Jak sobie wyobrażam ujęcie tematu: Miecz i pług. c) Przy kominku. (Odpowiednie opowiadanie lub refleksje). 7. a) Maryla w balladach. b) Jak sobie wyobrażam „Lilie“ w układzie scenicznym? c) Rozwinąć wątek zdania:

„Pieśń i wiara przewodniczy:
Dalej z nami kto rozpacza
Kto wspomina i kto życzy“.

8.* a) Moja domowa lektura. b) To co wieczne w „Odzie do młodości“. c) Na wiosnę . . . (Opis, refleksje lub obrazek). 9 Rozbiór „Maryi“ Malczewskiego. 10. * Na czym polega jasność stylu?

Klasa VIII a.

1.* a) Jesień i Polska (jak sobie wyobrażam możliwość tej analogii). b) Prawo kontrastu w przyrodzie i sztuce. c) Dyalog między Bajką a Baśnią 2. a) Goszczyński jako mesyanista. b) Młodociana twórczość Mickiewicza a Słowackiego. c) O ile „Kordyan“ jest autobiografią Słowackiego? 3.* a) Na motywach Grotgera. (Apoteoza 63. r. dowolnie obmyślana i opisana). b) Ostatnie zadanie domowe polskie (refleksje). c) Kłopoty zimy [Kartka z jej pamiętnika]. 4. a) Prus i Sienkiewicz [własne zapatrywanie]. b) Melancholia w twórczości Słowackiego. c) Rozbiór zdania:

„Gdy człowiek w stepy od ludzi ucieka,
Myśl własna wtenczas jest wrogiem człowieka“.

5. a) Wiek dziecięcy naszych wieszczów. b) Różnica czy podobieństwo myśli przewodniej „Irydyona“ i „Wallenroda“? c) Orcio i typy pokrewne. 6. a) Rozwinąć myśl zadania: „Słaby tylko rzeź wybiera“. b) Rozbiór któregośkolwiek ze znanych mi wierszy Krasińskiego. c) Charakterystyka epoki. 7. a) Świat Dygasińskiego. b) Pory roku a nastrój w motywach i rodzajach twórczości literackiej.

c) „A komu doła, jak śnieg w rękę taje,
Kroplą się mętów cieszy, co zostaje“.

8. a) Polska pieśń patryotyczna. b) „Prometeusz“ i „Szyf“
Konopnickiej. c) Rozbiór utworu Tejmajera: „Evivva l' arte“.

Klasa VIII b.

1.* a) Co rozumiem przez „poezyę w życiu“? b) Jak
sobie przedstawiam typ dobrej nowelki? c) Śmiech i Płacz
(różnice i podobieństwa w powodach i skutkach). 2. a) O
Zaleskim—moje myśli. b) Jak należy pojmować walkę Sło-
wackiego z Mickiewiczem w „Kordyanie“? c) „Marya“ i
„Bielecki“. 3.* a) U mogiły powstańca (nastrój i refleksye).
b) Była klasa VIII b. . . . (opowiadanie szkolnych murów).
c) Nie chcieć chcieć a nie móż móż. 4. Podfilipski i Pła-
szowski w sporze o swoją wartość moralną. b) Charakte-
rystyka poematu „Beniowski“. c) Rozwinąć myśl zdania :

„Biada temu, kto daje ojczyźnie pół duszy,
A drugie tu pół dla szczęścia chowa“.

5. a) Motywy gawędowe w „Panu Tadeuszu“. b) Tragizm
w „Nieboskiej Komedyi“. c) Rozwój genezy „Irydyona“.
6. a) Jak rozumię frazes: „Na znaną nutę —“. b) Obecny
stan rozwoju poezyi epickiej. c) Rozwój któregokolwiek ze
znanych wierszy Krasińskiego. 7. a) Jak powstaje powieść.
b) „Botanika“ w poezyi.

c) »Ciężko nowe życie wić,

Kto z przeszłością zerwał nić!«

8. a) Charakterystyka twórczości Asnyka. b) Geneza i idea
„Z dymem pożarów“. c) Rola Chochoła w „Weselu“.

b) języka niemieckiego.

Klasa V a.

1*. Veränderungen in der Natur. 2*. Die Schönheit
meines Heimatsortes. 3. Warum begibt sich Ritter Delorges
zwischen wilde Tiere um einen wertlosen Handschuh zu
holen? (Nach dem „Handschuh“ v. Schiller). 4. Was hat
den Taucher bewogen zum wiederholtenmale in die Cha-
rybde zu tauchen? 5*. a) Möros und sein Freund; was
beide einander nach ihrer glücklichen Rettung erzählten?
(In Dialogform). 6*. Die Wolken. 7. a) Die Hindernisse, die
Möros zu überwinden hatte. (Nach d. Bürgschaft v. Schiller).
8. Mein Urteil über die Handlungsweise Fräulein Kunigun-
das. (Nach d. Handschuh v. Schiller). 9. Das Übel der

Prozessucht nach Gleims Gedicht „Der Prozes“. 10*. Was ich am liebsten lese? 11. Wie Zwerge schmausen. Nach Göthes „Hochzeitlied“. 12. Das Abenteuer des Kandidaten nach dem Lesestück „Der Surugu“. 13. Die Gründung Roms nach dem Gedicht „Ver sacrum“. 14. Die Geschichte des vertriebenen Grafen nach Goethes Ballade.

Klasa V b.

1*. Veränderungen der Erdoberfläche durch Menschenhand. 2*. Ein Herbstspaziergang in Tarnopol. 3. Eine Scene im griechischen Theater. Nach Schillers Gedicht: „Die Kraniche des Ibykus“. 4. Die Geschichte des vertriebenen Grafen. Nach d. Ballade v. Goethe. 5. Möros und sein Freund, was beide einander nach ihrer glücklichen Rettung erzählten. In Dialogform. 6*. Die Wolken. 7. Mein Urteil über die Handlungsweise des Ritters Delorges. (Nach dem Handschuh v. Schiller). 8. Welche Vorurteile hatte die Eisenbahn zu bekämpfen. Nach dem Lesestücke: „Das Reisen einst und jetzt“. 9. Die Geschichte des Bildes: „Madonna de la Sedia“ nach d. Lesebuche. 10*. Was lese ich am liebsten? 11. Der Graf und die Zwerge. Ein Dialog nach Goethes „Hochzeitlied“. 12. jak w oddz. a. 13. Dem Gedichte „Ver sacrum“ nacherzählt. 14*. Die Helfer der Menschen bei der Arbeit.

Klasa V c.

1. Die Schilderung der Meerestiefe nach dem Gedichte: „Der Taucher“. 2*. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen. 3. Jederman hält sein Los für das schwerste (veranschaulicht an dem Gedichte: „Der König und der Landmann). 4*. Der alte Graf Borotin in dem ersten Aufzuge von Grillparzers Ahnfrau. 5. Der Mönch v. Heisterbach. 6*. Wer sich rechter Trefflichkeit beflüssigt, der erntet Glück und Ehre. 7*. Der Herbst und seine Freuden. 8. Die Macht des Gesanges nach Schillers Gedichte: „Die Kraniche des Ibykus“. 9. Der Wald in den vier Jahreszeiten. 10*. Das Wasser als Freund und Feind des Menschen. 11. Die Kyffhäusersage in dem Gedichte v. Rückert. 12*. Der Spaziergang durch eine Frühlingslandschaft. 13. Der Humor in den Gedichten: „Die gute, alte Zeit“ und „Ein deutscher Postillon“. 14*. Wie gedenke ich die Ferien zu verbringen.

Klasa VI a.

1. Hektors Abschied. (Inhaltsangabe). 2*. Die Dominikanerkirche in Tarnopol. 3. Übersetzung aus dem Polni-

- schen. 4*. Ursache und Bedeutung der Kreuzzüge. 5. Der innere Kampf des Ordensritters in Schillers Gedicht: „Der Kampf mit dem Drachen“. 6*. Der Park im Tarnopol. 7. Der arme Heinrich (Hartmann v. Aue). Gedrängte Inhaltsangabe und Grundgedanke. 8*. Die Grundlage der arabischen Kultur. 9. Dornröschen (Eine gedrängte Inhaltsangabe). 10. Frühlingserwachen. 11. Ein Schultag (Eine Schilderung).

Klasa VI b.

1. Die Legende vom Hufeisen v. Goethe. (Inhaltsangabe und Grundgedanke). 2*. Der Park in Tarnopol. 3. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. 4*. Karl der Grosse und seine Wirksamkeit. 4. Die Teilung der Erde. (Inhaltsangabe und Grundgedanke). 6*. Winterfreuden. 7. Die drei Schneider. (Inhaltsangabe). 8*. Die punischen Kriege, ihre Ursachen und Ende. 9. Unser Schulzimmer. 10*. Moderne Kommunikationsmittel. 11. Die punischen Kriege, deren Ursache und Ende.

Klasa VII a.

1. Siegfrieds Tod. (Eine Schilderung). 2*. Die ritterliche Poesie in ihren Grundzügen. (Auf Grund der Schullektüre). 3. Die Vorgeschichte in Hebbels Drama: „Herodes und Mariamne“. 4*. Wesen und Bedeutung des Humanismus. 5*. Kriegspanik und deren Folgen. 6. Der tragische Konflikt in „Herodes und Mariamne“. 7*. In welchen Seelenzustand wird Makbeth durch die Prophezeiung d. Hexen versetzt. 8. Heines: „Grenadiere“. (Inhaltsangabe und Grundgedanke). 9. „Pegasus im Joche“ v. Schiller (Inhaltsangabe und Grundgedanke). 10*. Eine Ferienreise, wie ich sie wünschte.

Klasa VII b.

1. Der Zauberlehrling von Goethe. (Inhaltsangabe und Grundgedanke). 2*. Die ritterliche Poesie in ihren Grundzügen. 3. „Der Fischer“ v. Goethe. 4. Die Darstellung des Geisterhaften bei Shakespeare. 5. Der literarische Kampf der Schweizer und Leipziger. 6*. „Es ist der Fluch der bösen Tat, das sie fortzeugend Böses muss gebären“. (An „Makbeth“ durchzuführen). 7*. Heines „Grenadiere“. (Inhaltsangabe und Grundgedanke). 8*. Der Geschichtsforscher ist ein rückwärts gewandter Prophet. 9. „Pegasus im Joche“ v. Schiller. (Inhaltsangabe und Grundgedanke). 10*. jak w oddziale a.

Klasa VIII a.

1*. Gegen grosse Vorzüge eines andern gibt es kein Rettungsmittel, als die Liebe. (Goethe: Wahlverwandschaften). 2. Landschaftsbilder aus dem „Erlkönig“ v. Goethe. 3. Veränderungen der Erdoberfläche durch die Natur und Menschenhand. 4*. Der Handel als Kulturfaktor. 5. Bilder, an denen Schiller die Macht des Gesanges veranschaulicht. (Nach der Macht des Gesanges v. Schiller). 6. Was symbolisiert im Spaziergang v. Schiller das Zusammenleben des Menschen mit der Natur. 7*. Mein künftiger Beruf. 8. Die Charakteristik der Jungfrau v. Orleans nach dem Prolog der „Jungfrau“ v. Orleans v. Schiller. 9. Die Erzählung von dem Brande des Städtchens. Nach Goethes „Hermann und Dorothea.“

Klasa VIII b.

1*. Die Mode.
2. „Was unten tief dem Erdensohne
das wechselnde Verhängnis bringt,
das schlägt an die metallene Krone,
die es erbaulich weiter klingt“.
3*. jak w kl. VIII a. 4. jak w kl. VIII a. 5. jak w kl. VIII a.
6. Die Rolle des jungen Shakespeare im Maskenfeste u. d. „Feste v. Kenelwort“ v. Tieck. 7. Was hat Dorothea erlebt, bevor ihr Hermann begegnet? 8. Der Wendepunkt im Leben der Jungfrau v. Orleans. Nach Schillers „Die Jungfrau v. Orleans“. 9. Der Gedankengang in Eichendorffs Gedicht „Der wandernde Dichter“.

V. ZBIORY NAUKOWE.

a) Przyrost zbiorów naukowych.

1. BIBLIOTEKA NAUCZYCIELSKA.

(Zawiaadowca prof. A. Medyński).

Księgozbiór biblioteki nauczycielskiej powiększył się w ubiegłym roku szkolnym o 68 dzieł w 109 tomach oraz 140 rozpraw naukowych, tłoczonych w sprawozdaniach rocznych szkół średnich monarchii i osiągnął w tym czasie 3.680 nr. inwentarza.

Następujące wydawnictwa powiększyły księżnicę nauczycielską :

Akademia umiejętności w Krakowie od lat stale bezpłatnie zasila swemi cennymi wydawnictwami zakład a w szczególności w ostatnim roku nadesłała:

— Atlas geologiczny Galicyi. Zeszyt XXV. i tekst oraz dodatek do zeszytu XV.

— Bienkowski: „De speculis etruscis“.

— Bulletin international de l' Academie des Sciences de Cracovie.

— Biblioteka Pisarzy polskich nr. 61, 62, 63.

— Serie A. (grupa mat.-fiz. 10 nr.). Serie B. 11 nr. Z grupy filol.-hist.-filoz. 6 nr.

— Czubek Jan. Katalog rękopisów Akad. Umiej. w Krakowie. Dodatek I.

— Horodyski: Bronisław Trentowski.

— Kirkor—Kiedroniowa. Włościanie i ich sprawa w dobie organizacyjnej i konstytucyjnej Królestwa Polskiego.

— Materiały antropologiczno - archeologiczne i etnograficzne. Tom XII.

— Rocznik Akademii Umiej. w Krakowie. Rok 1911/12.

— Rozprawy Akad. Umiej. Wydz. filologiczny. Tom V. VI.

— Rozprawy Akad. Um. w Krakowie. Wydz. mat. - przyr. Dział A. T. XII. Dział B. XII.

— Rozprawy Akad. Um. w Krakowie. Wydz. hist. - filoz. T. XXX.

— Rybarski. Nauka o podmiocie gospodarstwa społecznego.

— Skibiński Mieczysław. Europa a Polska w dobie wojny o sukcesyę austryacką (1740—1745) 2 t.

— Sprawozdanie komisji dla badania historii sztuki w Polsce. T. VIII. (zesz. III IV.).

— Sprawozdanie Komisji fizyograficznej. T. 46.

— Sprawozdanie z czynności i posiedzeń Akad. Umiej. w Krakowie. (nr. 3—10 1912. 1. 1913).

— Straszewski. Dzieje filozoficznej myśli polskiej w okresie porozbiorowym.

— Tretiak. Piotr Skarga.

— Zachorowski. Rozwój i ustrój kapitał polskich w wiekach średnich.

Akademia Umiejętności we Wiedniu stale zasilała księżnicę swemi wydawnictwami i nadesłała:

— Anzeiger d. k. Acad. d. Wissenschaften Phil. - hist Kl. Jhrg. 1912. Math.-nat. Kl. Jhrg. 1912.

Album biograficzne zasłużonych Polaków i Polek w wieku XIX.

Bednarski. W sprawie reformy konferencji nauczycielskich (dar).

Błażek B. Wakacje pod namiotami (dar).

Frejlich. Polskie wychództwo zarobkowe w obwodzie przemysłowym westfalsko-nadreńskim (dar).

Jarosch. Methodik d. Unterrichtes in der darstellenden Geometrie und im geometrischen Zeichen.

Jednodniówka Skargowska (dar).

— Lehrplan und Instruktionen für den Unterricht an den Gymnasien in Österreich. III. wyd.

Łoziński. Życie polskie w dawnych czasach.

Maciszewski. Brzeżany w czasie Rzeczypospolitej.

Medyński. Powiat tarnopolski pod względem oświatowym i kulturalnym. Księga pamiątkowa podolskiego Sokolstwa. Spis ludności na Podolu w r. 1910. Ze wspomnień Leona Ulricha. Konrad Korwin Piotrowski, kapitan Czachowszczyków. Listy podolskie. Rayski: Społem i zgodą. W półwiekową rocznicę organizatorom i powstańcom Tarnopolszczyzny w hołdzie (dar).

Müllner. Methodik des geographischen Unterrichts.

— Podręcznik statystyki Galicyi wydany przez krajowe Biuro statystyczne pod red. Dr. T. Pilata. T. IX Cz. I. (dar Wydziału krajowego).

Potocki. Polska literatura współczesna.

Ralski. Zasady rachunku różniczkowego i całkowego.

Spemanns. Goldenes Buch des Theaters.

Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych, wyd. przez kraj. Biuro statystyczne. Tom XXIII. Zesz. II, III. T. XXIV. Z. II, III. (dar Wydziału krajowego).

Witkowski. Zasady fizyki. Tom II, III.

Z czasopism prenumerowała Biblioteka w r. 1912/13: Przegląd polski, Bibliotekę Warszawską, Przegląd powszechny, Przewodnik naukowy i literacki, Muzeum (T. N. U. W.), Zeitschrift für d. mathematischen und chemischen Unterricht, Kwartalnik historyczny, Kosmos, Pamiętnik literacki, Książkę, Poradnik językowy, Przegląd filozoficzny, Przewodnik bibliograficzny, Lehrproben und Lehrgänge, Wiadomości matematyczne, Wszechświat, Wiedzę i postęp (przystało wychodzić w ubiegłym roku szkolnym), Das literarische Echo, Wochenschrift für classische Philologie, Vierteljahresberichte zur Förderung des phys. und chem. Unterrichtes.

Książnica nauczycielska wzrosła w roku szkolnym o 68 dzieł w 109 tomach i 140 rozpraw, pomieszczonych w sprawozdaniach szkół średnich w kraju i Przedlitawii. Nabytki te wpisane zostały w inwentarz od lp. 3.639 do 3.680.

2. BIBLIOTEKI DLA MŁODZIEŻY.

A. Polska.

(Zawiadowcy: prof. St. Namysł i prof. Fr. Oziębły).

W ciągu roku szkolnego 1912/13 nabyte zostały w tym dziale następujące dzieła:

Bełza. W ojczyźnie faraonów. Brzostowski. Ze wspomnień o Kraszewskim. Ks. Chotkowski. Dzieci nędzy. Chlebowski. Pisma. Ciesielski. Wskazówki do pielęgnowania roślin pokojowych. Czajkowski. Owruczanin. Czołowski. Wysoki zamek. Dyakowski. Nasz las. Gąsiorowski. Bem. Gawrońska. Odpowiedzi Andersena. Gomulicki. Pokłosie. Rok 1812. Gawroński-Rawita. Walka o wolność w r. 1863. Górka. Sztuka zdobycia majątku. Goszczyński. Dzieła zbiorowe. Grabiec. Rok 1863. Grabowski. Juliusz Słowacki. Kochanowski. Dzieła. Psalterz Dawidowy. Kosiakiewicz. Bawełna. Kraszewski. Bajbuza. Banita. Biały książę. Boleszczyce. Boży gniew. Bracia Zmartwychwstańcy. Chata za wsią. Dwie królowe. Historia właściwa o Petрку Właście. Infantka. Jaszka Orfanem zwanego żywota i spraw pamiątek. Kraków za Łokietka. Król chłopów. Król Piast. Królewscy synowie. Lubonie. Masław. Matka królów. Na królewskim dworze. Notatki Adama Polanowskiego. Pogrobek. Saskie ostatki. Semko. Stach z Konar. Stara baśń. Strzemińczyk. Syn Jazdona. Waligóra. Za Sasów. Kukiel. Dzieje oręza polskiego. Leszczyński. Rządy Rosyi w kraju tarnopolskim (1809 – 1815). Maciszewski. Brzeżany w czasie Rzeczypospolitej. Mazanowski. Piotr Skarga. Mniszek. Ordynat Michorowski. Trędownata. Morawska. Adjutant następcy tronu. Pawłowski. Zajęcie Lwowa przez Austryę w r. 1772. Piątkowski-Dobrzycki. Andrioli w sztuce i w życiu społecznym. Powalski. W słońcu. Potocki. Polska literatura współczesna. Przyborowski. Berek pod Kockiem. Pod Stoczkiem. Raymond. Z ziemi chełmskiej. Rodziewiczówna. Dewajtis. Na wyżynach. Rymar. Ks. Hugo Kołłątaj. Siemiradzki. Porozbiorowe dzieje Polski. Sieroszewski. Na daleki wschód. Śliwiński. Powstanie listopadowe. Sobieski. Cieszkowskiego Prolegomena do historyozofii. Tarnowski. Zygmunt Krasinowski. Umiński. Krwawy chleb. Verne. Tajemniczy rybak. Weyszenhoff. Żywoć i myśli Zygmunta Podfilipskiego. Soból i panna. Wierzbicki. Pisma pośmiertne. Wierzbiański. Pod Mysią wieżą. Zaleski. Ks. Hugo Kołłątaj. Żdziechowski. Opoka. Zubrzycki. Ludzie olbrzymy. Zych. Echa leśne. Żeromski. Sułkowski. Uroda życia. Żuławski. Gród słońca.

Dział biblioteki polskiej powiększył się w ubiegłym roku szkolnym o 86 dzieł w 150 tomach.

Książnica nauczycielska wzrosła w ubiegłym roku szkolnym o 68 dzieł w 109 tomach i 140 rozpraw, pomieszczonych w sprawozdaniach szkół średnich w kraju i Przedlitawii. Nabytki te wpisane zostały w inwentarz od lp. 3.639 do 3.680.

B. Ruska.

(Zawiaadowca Ks. A. Koreniec)

Biblioteka ruska dla młodzieży wzrosła o następujące dzieła:

Левицка З. При битий дорозі. Іст. опов. Грушевський М. Культурно-национ. рух на Україні в XV—XVIII в. Гете В. Страждання молодого Вертера. Франко. В поті чола. Вибір з опов. Мирний Панас. Хиба ревуць воли як ясла повні? Ол. Барвіньський. Спомини з мого життя Ч. I. Демянчук І. Перекази старинного світа Ч. I і II. Дзвінок. Ілюстр. письмо для молодежи за р. 1910, 1911. Франко. Лис Микита. Амічс Е. Батьки та діти. Марко Вовчок. Інститутка. Яворницький. Де люде — там і лихо. Повесть. Лежогубський. Христос між нами. Студинський К. До історії взаємин Галичини з Україною. Руська письменність Т. VIII. Ч. I і II. Караєв. Листи до молодежи. Умовий рух в другій полов. XIX. с. Студинський К. Причинки до історії культурного життя Галицької Русі в р. 1833 — 47. Кобринська Н. Ядзя і Катруся. Волошиновський. Дріжджі. Мордовець Д. І. Старці. II. Дзвонар. Оповід. Танчаковський. Рускі диктати. Стороженко О. Вуси. Комедия.

C. Niemiecka.

(Zawiaadowca Dr. H. Orliński).

W ubiegłym roku nabyto dla biblioteki następujące dzieła:

Rosenberg. Defreger. Dr. Herze. Deutsche Kultur. Gustav Müller. Das sterbende Pompeji. Heerschau uber die Kriesvölker Europas. Das grosse Weltpanorama. Frank Wedekind. Oaha. Dr. Golther. Das Nibelungenlied. Corray. Garben und Kränze. Pierre Loti. Ägypten. Ernst. Flachsmann als Erzieher. Kleist. Der zerbrochene Krug. Faesi-Korrodi. Das poetische Zürich. Dr. Seid 1. Richard Wagners Musikdramen. Kipling. Puck. Bonsels. Die Biene Maja. Seeger,

Aristophanes Werke. Thompson. Jochen Bär. France. Die silbernen Berge. Baumbach. Horand und Helde. Loti. Madame Chrysantyme. Arno Marx. Neue Geschichten aus d. Tierleben. Meyer. Weltkatastrophen. Dr. Koeppen. Die moderne Malerei in Deutschland. Fürst. Das Reich der Kraft. Twain. Tom Sawyers Streiche und Abenteuer. Rosenberg. Lenbach. Bass. Das goldene Knabenbuch. Hegeler. Des Königserziehung. Maeterlinck. Der blaue Vogel. Zobelitz. Die Jagd um den Erdball. Hoffmann. Der gestiefelte Kater.

Książki powyższe zostały wpisane w inwentarz biblioteki niemieckiej od lp. inw. l. 158 do l. 189.

D. Biblioteka pomocy koleżańskiej.

(Zawiadowca p. St. Rudnicki).

Z okazałego zbioru książek szkolnych, uzupełnianego drogą dobrowolnych świadczeń ze strony samych uczniów, korzystało około 300 uczniów tutejszego zakładu i 20 z zakładów obcych. Brak funduszków powoduje stopniowe obniżanie się tego księgozbioru liczącego około 300 tomów, tak co do jego wartości i użyteczności dla biedniejszych uczniów, jakoteż środków i sposobów utrzymania go na odpowiednim poziomie higieny.

3. ZBIÓR MAP.

(Zawiadowca p. W. Słowik)

Zbiór map i przyrządów naukowych do nauki historii i geografii wzrósł o następujące karty:

Gaebler E. Asien. Africa. Australien und Oceanien. Frankreich. Italien. Pyrenäen - Halbinsel. Britische Inseln. Kampen. Italia. Hemmleb H. Anschauungsbilder zur alten und neuen Geschichte.

4. GABINET FIZYKALNY.

(Zawiadowca Dr. J. Miłułowicz).

W ubiegłym roku zakupiono: wywiewę jednotłokową (do nauki w klasach niższych), induktor mały rozkładany, dwie pary widełek strojowych do okazania współbrzmienia, dwa jednakowe elektroskopy z drobnymi pobocznymi przyrządami do okazania zasadniczych praw elektrostatyki, linę (spiralną, stalową) do okazania fal poprzecznych.

5. GABINET HISTORII NATURALNEJ.

(Zawiaadowca p. Fr. Vogl).

Nabyto: aparat do wykazania znaczenia szparek przy transpiracyi, siły ssącej przy transpiracyi, ilości parującej wody, dyfuzyi i asymilacyi — amfibol (kryształ słup.) augit, apatyt, azbest, ortoklaz (kryształ bliźniak), magnetyt, drobne przybory jak słoiki, szafkę do hodowli owadów, nadto zamówiono okaz hyeny.

6. GABINET ARCHEOLOGICZNY.

(Zawiaadowca p. St. Fyda).

Gabinet archeologiczny założony w r. 1905 zwiększył się o wydawnictwo: I. N. Svoronos: „Das Athener-Nationalmuseum“ (100 tablic) i dzieło Dra Woltera Janella: „Ausgewählte Inschriften“.

7. ZBIÓR DO NAUKI GEOMETRYI.

Zakład posiada modeli drewnianych 15, kątomierzy 20, cyrkli 15, linii 21, tablic 24.

8. ZBIÓR DO NAUKI RYSUNKÓW.

Z wyznaczonej dotacyi zakupiono modele z drzewa, gliny, szkła i porcelany.

b) ruch w bibliotekach zakładu.

Biblioteka nauczycielska. W roku szkolnym 1912/13 wypożyczyli członkowie tutejszego grona 605 dzieł w 680 tomach oraz 78 rozpraw naukowych nie wliczając pism peryodycznych, przez bibliotekę prenumerowanych.

Członkowie innych gron nauczycielskich w miejscu (gimn. II., ruskie, szkoła realna, seminaryum nauczycielskie, szkoła wydziałowa) w liczbie 18 wypożyczyli 109 dzieł w 128 tomach. Dyrekcyi gimnazjum w Skałacie wypożyczono 1 dzieło. Nadto wypożyczono 49 dzieł w 58 tomach uczniom klas wyższych.

Biblioteka polska dla młodzieży. 320 uczniom wypożyczono 1.540 dzieł.

Biblioteka ruska dla młodzieży. W roku szkolnym ubiegłym wypożyczono 132 uczniom 596 tomów.

Biblioteka niemiecka dla młodzieży wypożyczyła uczniom klas wyższych 526 dzieł.

VI. WAŻNIEJSZE ROZPORZĄDZENIA WŁADZ SZKOLNYCH.

C. k. Rada szk. kr. komunikatem z 30 marca 1912 l. 6410/IV zawiadamia dyrekcję, że Minist. w. i o. na podstawie Najwyższego upoważnienia unormowało definitywnie kwestye długości roku szkolnego w szkołach średnich galicyjskich. 1. Rok szk. zaczyna się 1 września, a kończy 30 czerwca każdego. 2. Pierwsze półrocze kończy się 31. ew. 30 stycznia, drugie półrocze zaczyna się 1 lutego, względnie 31 stycznia, jednak dzień 1 lutego ma być wolny od nauki szkolnej. 3. Ferye świąt Bożego Narodzenia rzym. kat. trwają w Galicyi wschodniej od 22 do 27 grudnia, gr. kat. od 5. do 10 stycznia. 4. Ferye wielkanocne rzym. kat. i gr. kat. od środy Wielkiego Tygodnia do środy po Niedzieli Wielkanocnej włącznie.

C. k. Rada szk. kr. rozp. z dnia 13. września 1912 l. 15726 zabrania urządzania dalszych wycieczek (skautowych i klasowych), jeżeliby wskutek nich młodzież musiała opuścić egzorty i nabożeństwa niedzielne i świąteczne.

C. k. Rada szk. kr. rozp. z 4 paźdz. 1912 l. 1897/IV uzupełniając rozp. z dnia 7 paźdz. 1909 l. 60921 oznajmia, że pisemny egzamin dojrzałości w gimnazyjach utrakwistycznych ma się odbywać z obu języków wykładowych ustny, zaś według lepszej noty z wypracowań piśmiennych, przy równych zaś notach według wyboru abiturienta, zawsze zaś jeżeli wynik pisemnego egzaminu jest niedostateczny. Eksterniści składać mają egzamin ustny zawsze z obu języków wykładowych.

C. k. Rada szk. kr. rozp. z 30 września 1912 l. 16788/IV wykonując polecenie c. k. Minist. w. i o. z 13. września 1912 l. 40407 przypomina gronom naucz. przepisy odnoszące się do egzaminów poprawczych i poleca, by nie pozwalano na egzamin poprawczy, ani nie popierano próśb uczniów, którzy ani należytem zachowaniem się, ani pilnością w nauce, ani regularnem uczęszczaniem do szkoły na to nie zasługują.

C. k. Rada szk. kr. rozp. z 30 listop. 1912 l. 21211/IV postanawia następującą liczbę zadań z języka niemieckiego: w kl. I. miesięcznie 2, z tych na każde półrocze 3 dyktaty, w kl. II. miesięcznie dwa zadania, naprzemian domowe i szkolne, w kl. III., IV., V. i VI. co trzy tygodnie zadanie naprzemian domowe i szkolne, w kl. VII. i VIII. po jednym zadaniu na miesiąc, naprzemian dom. i szkol.

C. k. Rada szk. kr. rozp. z dnia 10. grudnia 1912 l. 18047 dla ujednostajnienia sprawozdań drukowanych dyrekcyi przepisowują ich treść i porządek artykułów.

C. k. Rada szk. kr. reskr. z dnia 26. grudnia 1912 l. 22314 poleca, by dnia 18. stycznia jako w wilię święta gr. kat. Jordanu kończono naukę o godz. 11, by uczniowie gr. kat. wyznania mogli brać udział w nabożeństwie święcenia wody.

C. k. Min. w. i o. rozp. z 14. listop. 1912 l. 51279 poleca dyrekcjom przedkładać podania nauczycieli języków żyjących na wyjazd za granicę corocznie najpóźniej do 23. lutego, przepisując warunki i formę tabeli (Kom. c. k. Rady szk. kr. z dn. 14 stycznia 1913 l. 20982).

C. k. Rada szk. kr. dn. 31. grudnia 1912 l. 21913 przypomina na polecenie c. k. Minist. w. i o. z 4. grudnia 1912 l. 41900 rozporządzenie ministeryalne z dnia 25 marca 1906 l. 18464 polecające, żeby przy egzaminach nadzwyczajnych postępowano z taką samą ścisłością, jak przy egzaminach wstępnych.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z dnia 31. grudnia 1912 l. 14517 poleca żądać przy wpisach uczniów wstępujących nowo do zakładu z prywatnej nauki lub innego zakładu dowodu, że byli rewakcyonowani.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 14 lutego 1913 l. 1245/IV poleca czuwać grom nauczycielskim, by uczniowie należący do drużyn skautowych nie przekraczali przepisów karności szkolnej, szczególnie przez noszenie ubrania ćwiczebnego poza ćwiczeniami w polu, zatem podczas uroczystości, obchodów itp. jako straż honorowa.

C. k. Rada szk. kr. rozp. z dnia 26. lutego 1913 l. 2845/IV poleca, by uczniowie, którzy otrzymali w pierwszym półroczu klasy VI. postęp niedostateczny z geografii, zdawali w pierwszych sześciu tygodniach następnego półroczu egzamin poprawczy z tego przedmiotu. W razie niepomysłnego wyniku tego egzaminu może nauczyciel za zgodą dyrektora pozwolić na powtórzenie egzaminu w czasie egzaminów promocyjnych, warunkiem jednakże takiego pozwolenia jest dodatni postęp ucznia we wszystkich przedmiotach i jego cojrzałość umysłowa do klasy wyższej.

C. k. Rada szk. kr. reskryplem z dnia 5. marca 1913 l. 2292 przyznaje za kierownictwo chórem podczas nabożeństw w kościele remuneracyę w kwocie 80 k.

C. k. Rada szk. kr. okólnikiem z dnia 4. marca 1913 l. 3486/IV udziela do wiadomości grom naucz., że w myśl

rozp. min. z 29 września 1912 l. 31681 nie należy czynić zależnem zakupna środków naukowych u krajowych dostawców od procentowego opustu ceny.

C. k. Rada szk. kr. rozp. z dnia 14. kwietnia 1913 l. 5960 poleca w myśl rozp. minist. w. i o. z dnia 29 marca 1913 l. 15210 i min. robót publ. z dn. 9. kwietnia 1913 l. 18536 urządzić 19. kwietnia uroczysty obchód dwóchsetletniej rocznicy wydania sankcyi pragmatycznej, a gdyby to było niemożliwem, w odpowiedni uroczysty sposób utrwalić w umysłach młodzieży pamięć tego jubileuszu.

C. k. Rada szk. kraj. rozp. z dnia 15. kwietnia 1913 l. 14143/IV poleciła dyrekcji czynić starania, by możliwie największa ilość młodzieży potrzebującej świeżego powietrza znalazła gościnę w domach przyjaciół młodzieży, mieszkających na wsi.

C. k. Rada szk. kr. rozp. z dnia 30. kwietnia 1912 l. 1229/IV poleca na przyszłość przedkładać preliminarz zakupna środków naukowych dla nauki rysunków osobnem sprawozdaniem i przeznaczać na ten cel przynajmniej 80 k. r.

VII. FIZYCZNY ROZWÓJ MŁODZIEŻY.

Troska o młodzież w jej życiu pozaszkolnem starała się o to, aby równoległe z dążeniami o zdrowie duchowe uczniów czynić zabiegi około ujęcia sprawy fizycznego wychowania w pewien stały program. Zabiegi te w pewnej części mogą wykazać realne wyniki, jakie wieńczyły usiłowania dyrekcji, która popierała wszelką myśl, by hasło „w zdrowem ciele - zdrowy duch“ mogło być urzeczywistnione. W miarę szczupłych środków materyalnych przy dobrej woli i ofiarnej ochocie członków grona nauczycielskiego niejedyn rys dodatni na polu wychowania fizycznego zanotować możemy.

Stan zdrowotny młodzieży w tutejszym zakładzie przedstawiał się w ubiegłym roku szkolnym nader korzystnie, tak jak w ogóle z każdym niemal rokiem okazuje tendencję dalszego w tym kierunku postępu. Klimat ostry, który na otwartej wyżynie tarnopolskiej przez wiele miesięcy smaga silnym, tumany kurzu miotającym wichrem, nie porywa już tyle corocznie ofiar jak w dawnych latach. Do tego w znacznej mierze przyczynia się to, że pewna część uczniów tych, którzy pochodzą z prowincyi z rodzin uboższych zamiast dawnych nor stancyjnych, które urągowiskiem były pod

względem higienicznym, znachodzi obecnie pomieszczenie w kilku bursach miejscowych, gdzie warunki higieniczne odpowiadają najzupełniej wymogom w tym względzie stawianym. Kronika zakładu notuje w tym roku śmierć jednego ucznia, który zmarł na chorobę piersiową, jaka w wąłym z natury chłopcu podatne dla siebie znalazła podłoże, zresztą stan zdrowotny w ogóle był pomyślny a zazwyczaj trafiające się w mieście epidemie w tym roku nie powodowały szczerb w zdrowiu naszej młodzieży.

Skrystalizowanie wychowania fizycznego podajemy poniżej w tabelce, wykazującej liczbę uczniów, oddających się każdemu z ćwiczeń fizycznych.

Klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem	%
Ilość uczniów	88	74	98	81	95	55	70	66	627	627
Uczęszcza na gimnastykę	47	32	30	23	34	18	16	6	206	32·5
Umie pływać	18	17	21	29	37	22	26	28	198	31·5
„ wiosłować	10	2	3	4	9	9	8	17	62	9
Ślizga się	30	31	49	35	60	26	38	39	308	42
Jeździ na sankach	27	71	73	75	63	35	40	14	398	63·5
„ „ nartach	—	1	—	2	2	1	4	1	11	1·75
„ „ rowerze	4	—	8	11	26	32	41	20	142	21
Ma łyżwy	42	25	35	27	47	30	34	20	260	41·5
„ narty	—	1	—	—	—	—	2	1	4	—
„ sanki	16	19	28	10	20	9	23	10	135	20
„ rower	2	—	6	5	8	7	10	10	48	8
Gra w piłkę nożną	31	67	68	55	19	14	7	4	265	42
„ „ palanta	4	3	2	7	9	10	5	3	43	7·5
„ „ lawn tenisa	3	4	—	2	2	5	7	5	28	3·5
„ „ kiczki	45	71	77	79	46	34	20	—	372	62
Uprawia lekką atletykę	1	12	4	33	14	10	10	2	86	15
Tańczy	1	8	11	6	8	6	14	32	86	15
Uczy się strzelać	—	—	—	4	7	11	18	27	67	10
Należy do harcerstwa	5	1	11	6	7	9	5	3	47	8
Spędza wakacje na wsi	39	36	49	41	34	30	28	14	271	42

Uwagi nasze na temat fizycznego wychowania młodzieży, pieczy naszej poruczonej, celem należytego ujęcia sprawy, przedstawiamy w następującym zarysie:

Warunki zdrowotne budynku szkolnego pozostawiają jeszcze wiele do życzenia. W tej mierze zabiegała dyrekcyja nader usilnie, aby ustępy odpowiedzieć mogły wymogom higieny i w tej sprawie już w najbliższym czasie nastąpi zupełna ich przebudowa. Wietrzenie sal i ich czyszczenie ściśle było przestrzegane. Szczupłe podwórze zalegała tłumem młodzież zarówno w zimie, jak i w lecie, aby od dzwonka do dzwonka rozruszać się i odświeżyć na wolnym powietrzu.

Gimnastyka podobnie jak w latach ubiegłych stała na czele wychowania fizycznego. Celem podniesienia fizycznego rozwoju młodzieży starała się dyrekcyja ułatwić uczniom udział w ćwiczeniach fizycznych, w harcerstwie, w grach i zabawach ruchowych. Pomieszczona powyżej tabelka wykazuje w cyfrowem zestawieniu faktyczny w tej mierze stan rzeczy.

Nauka gimnastyki odbywała się w 12 godzinach tygodniowo w sali Pol. Tow. gimn. „Sokół“ pod kierunkiem grona nauczycielskiego tego Tow. Uczniowie podzieleni na sześć oddziałów ćwiczyli w zimie w sali, odpowiadającej w zupełności wymaganiom higienicznym i w ostatnim roku przebudowanej, w porze letniej ćwiczenia przenoszono na boisko gimnazjalne, gdzie w czasie pogodnym, który w dwóch ostatnich miesiącach szkolnych niezbyt często się zdarzał, młodzież oddawała się przeważnie grom i zabawom. Nauka gimnastyki jest w zakładzie nadobowiązkową i prowadzoną była systemem szwedzkim Linga. Z gimnastyką związane były ćwiczenia ratownicze, które przeprowadzone zostały w drużynie skautowej.

Gry i zabawy ruchowe. Koniecznem uzupełnieniem tego najważniejszego działu wychowania fizycznego były zabawy i gry ruchowe. Uprawiano je w części na godzinach gimnastyki, w drużynie skautowej a w części podczas przerw na podwórzu gimnazjalnem, wkońcu młodzież, związana w drużynę sportową w maju i w czerwcu w ciągu tygodnia pod dozorem profesora podzielona na zastępy przez dwie godziny naprzemian w każdym dniu tygodnia oddawała się grom i zabawom na boisku gimnazjalnem koło parku miejskiego. Wśród zabaw pierwsze jeszcze miejsce zajmowała piłka nożna chociaż starano się ujemny jej wpływ osłabiać zapobieganiem nadmiernemu jej uprawianiu a z drugiej strony równoważyć wprowadzeniem innych gier i zabaw tudzież lekkiej atletyki, w której rzut dyskiem, skok w dal, rzut oszczepem pod kierunkiem członka grona nauczycielskiego „Sokoła“ przeważał.

W końcu czerwca urządzono na boisku gimnazjalnem zawody w lekkiej atletyce. Dowodem zainteresowania się młodzieży grami jest drużyna sportowa „Kresy“, istniejąca w naszym zakładzie pod ścisłym kierownictwem prof. Aleksandra Medyńskiego, który ujął ten sport w ramy organizacji i w zawodach drużyny gimnazjalnej zawsze młodzieży towarzyszył. Drużyna ta uprawiała racjonalnie sport piłki nożnej i lekką atletykę. Wyćwiczona wzorowo należy dzisiaj

do silniejszych drużyn prowincjonalnych. W ciągu roku ostatniego zastępy tej drużyny wzrosły znacznie w cyfrę tak, że liczy dzisiaj 5 drużyn zorganizowanych w liczbie około 70 uczniów i cały zastęp uprawiających gry i zabawy, najczęściej pięstkę. Poszczególne drużyny szły albo ze sobą o lepsze albo też rozgrywały matche footballowe z drużynami z miast innych. Pierwsza drużyna reprezentacyjna rozegrała w maju i w czerwcu zawody w Złoczowie z „Pogonią“ I. (2 : 5), w Tarnopolu z tąż drużyną z wynikiem 2 : 5 na swą korzyść, dalej z „Pogonią“ I. ze Stryja (2 : 6), wkońcu z lwowską „Lechią“. Zamierzony marsz rozstawny z Tarnopola do Brzeżan z powodu nieustalanej pogody w wyznaczonych terminach odłożono na wrzesień.

Wycieczki mają niemałe znaczenie wychowawcze. Odbywały się w najbliższą okolicę Tarnopola w celach naukowych, z dalszych wymieniamy jednodniową wycieczkę (16 uczniów klas wyższych) pod kierunkiem prof. Medyńskiego do Kokutkowiec, pod kierunkiem prof. Piwowarczyka do Zbaraża (30 uczniów). Odbywały się dalej liczne wycieczki skautowe, o których piszemy na innem miejscu. Ogółem odbyło się wycieczek około 40. Młodzież z wielką ochotą rwie się do wycieczek, brak jednak funduszków nie jest w możności sprowadzić niejedną ze sfer zamysłu na teren urzeczywistnienia.

W kolonii wakacyjnej przebywało dwóch ucz.

O kąpieli, należycie zorganizowanej, niestety nie można było pomyśleć z powodu braku odpowiednio i higienicznie urządzonych łaźni w porze letniej, chociaż w porze zimowej Towarzystwo opieki nad młodzieżą używało kilkakrotnie w znaczniejszej liczbie bilety bezpłatne, uprawniające do kąpieli w łaźni miejscowej. Wioślarstwu oddawało się kilku uczniów klasy szóstej, którzy w dniach wolnych od nauki szkolnej Seretem płynęli ku Berezowicy Wielkiej.

Łyżwiarstwo ma w naszym zakładzie wielu zwolenników. Młodzież oddawała się temu sportowi albo na rozległym stawie albo na torze sokolim w śródmieściu.

Saneczkowanie nie może się rozwinąć z powodu braku odpowiedniego w mieście toru saneczkowego. Młodzież uprawia je na kilku stromych ulicach w mieście. Cyfry podane są powyżej w zestawieniu statystycznym.

Kolarstwo pielęgnuje młodzież niemniej jak wyżej wymienione sporty, trudno je jednak było ująć w jakieś jednolite ramy organizacyi, to też cel w tym dziale zabaw,

mający przenosić młodzież między pola i wsie, nie został spełniony. Młodzież tedy uprawiała przeważnie jazdę rowem po ulicach miasta. Pod kierunkiem prof. Medyńskiego urządzili kolarze w liczbie siedmiu jedną wycieczkę do Mikuliniec, drugą do Zagrobeli.

Nauka strzelania. W ubiegłym roku szkolnym odbywała się również nauka strzelania pod kierownictwem Stanisława Rudnickiego, zast. naucz. jako oficera rezerwowego. Nauka odbywała się w 2 godzinach tygodniowo, najczęściej w sobotę popołud. w klasie, na korytarzu lub też w czasie pogody na podwórzu zakładu. Stale uczęszczało 45 uczniów dwóch najwyższych klas. Teorię nauki prowadzono od pierwszych dni października 1912. do pierwszej połowy stycznia 1913. Strzelcy poznali historię broni palnej, skład różnych rodzajów rusznic, gatunków broni i rodzajów siły zbrojnej, teorię strzału i rozstrzału, musztrę, mapy wojskowe, oryentowanie się w przestrzeni wolnej i zamkniętej, ocenę odległości.

Od stycznia począwszy prowadzono naukę praktyczną, ograniczając się z konieczności do strzelania nabojami kapturowymi na korytarzu i podwórzu zakładu. Niestety nie można było korzystać ze strzelnicy wojskowej, początkowo z powodu jej rekonstrukcji a następnie z powodu braku dni wolnych od zajęcia jej przez wojsko. Strzelcy z równym zapałem jak w roku poprzednim interesowali się tą nauką, pilnie uczęszczając na wykłady teoretyczne i ćwiczenia praktyczne.

Ruch harcerski (skaut), z powodu licznych korzyści jakich przysparza młodzieży pod względem intelektualnym, etycznym i fizycznym, w ciągu roku szkolnego skupił około 50 uczniów i pod względem programu zajął obok gimnastyki jedno z pierwszych miejsc wśród organizacji, mających na celu fizyczne wychowanie młodzieży. Drużyna skautowa, zawiązana w ubiegłym roku szkolnym przy tutejszem Towarzystwie gimn. „Sokół“, zbierała się co tygodnia w niedzielę i w dnie wolne od nauki szkolnej i w razie pogody odbywała ćwiczenia w polu, w razie deszczu lub większego mrozu przysłuchiwała się wykładom teoretycznym. Z teorii harcerstwa przerobiono oryentowanie się na mapie i rysowanie, sygnalizację, niektóre wypadki z ratownictwa i tropienie.

Odbywały się dalej pogadanki na temat skautowy. Skauci brali dalej udział w kursie harcerskim w dniach 23. 24. 25. i 26. kwietnia, — którego program obejmował istotę i zadania skautingu. Kurs zakończył się wycieczką do

Berezowicy. Obok bliższych wycieczek za miasto, stale otganizowanych, urządzono wycieczki do Czarnielowa mazowieckiego, Czahar zbaraskich, najczęściej na plac musztry wojskowej.

Podczas marszu przerabiano ćwiczenia polowe, musztrę z karabinami, podział drużyny na plutony, sygnalizację i tyralierkę.

Drużynę gimnazjalną prowadził członek Grona nauczycielskiego Pol. Tow. gimn. „Sokół“ p. M. Kulikowski. Do komisji skautowej z ramienia Grona nauczycielskiego zakładu należeli pp. Al. Medyński, Dr. Tad. Staniewski i Jan Wójcik i brali udział kilkakrotnie w obradach tej komisji.

VIII. WARSTASY SZKOLNE.

Prowadzone w ciągu kilku lat ostatnich warstwy szkolne w gmachu szkoły realnej nie wykazywały w ostatnim roku szkolnym znaczniejszego ożywienia, to też i młodzież naszego zakładu w tym dziale nie pracowała.

IX. ORKIESTRA GIMNAZYJALNA.

W zakładzie istniały dwie orkiestry: smyczkowa i dęta. Pierwsza organizowała się sporadycznie pod kierunkiem kilku uczniów kl. VIII. i występowała na wieczorkach ku czci wieszczów, druga ćwiczyła w ciągu całego roku szkolnego pod kierunkiem Józefa Gorzelskiego, wachmistrza muzyki wojskowej i Maryana Samardaka, terycyana zakładu.

Orkiestra ta w ciągu maja i czerwca przygrywała na podwórzu szkolnem, występowała podczas obchodu Konstytucji Trzeciego Maja w Tarnopolu oraz na zaproszenie dyrekcji gimnazjum zbaraskiego w tem miasteczku, nadto na dworcu kolejowym w chwili odjazdu stryjskiej drużyny sportowej „Pogoń“. Dzięki sprężystemu kierownictwu orkiestra dęta w bieżącym roku wykazała znaczne wyćwiczenie i w porównaniu z latami ubiegłymi lepsze wyniki.

Do orkiestry należeli: Gajewski Józef (VII) dyrygent, Juzwa Stanisław V. (klarnet B. I.) Siekanowicz Piotr IV. (klarnet B. I.), Sereth Izak (klarnet B. II.), Kucharuk Władysław V. (skrzydłówka B. I.), Fiszer Zygmunt (skrzydłówka B. I.), Janicki Stanisław V. (skrzydłówka B. I.), Fudał Łukasz (skrzydłówka B. II.), Dmytrów Eugeniusz VI. (skrzydłówka B. II.), Chuwen Józef (skrzydłówka bas), Chruszcz Szymon V. (skrzydłówka bas), Balik Leon VII. (eufonium), Czop Hen-

ryk V. (trąbka F. I.), Hefter Maurycy IV. (trąbka F. I.), Brogowski Ryszard V. (trąbka Es. II.), Stypka Andrzej V. (trąbka Es III.), Schilagyi Józef IV. (trąbka Es III.), Körner Roman V. (trąbka Es IV), Hilfer Ozyasz IV. (trąba B.), Sołowski Rudolf V. (trąbon I.), Teich Józef V. (trąbon II.), Speiser Izak V. (trąbon bass), Rosner Mieczysław V. (bombardon F.), Zając Stanisław IV. (bombardon F.), Januszewski Edmund V. (helikon B.), Cwiakalski Franciszek VII. (bęben wielki), Unolt Franciszek V. (bębenek), Nieć Mieczysław V. (czynele).

Z ramienia grona nauczycielskiego sprawował nadzór nad orkiestrą p. Tadeusz Janicki.

X. NADOBOWIĄZKOWA PRACA UMYSŁOWA.

a) Kółko historyczne uczniów klasy V-tej.

(kierownik p. Dr. T. Staniewski)

Powstałe dnia 26. października 1912 r. z inicjatywy uczniów klasy V. A i V. C. „Kółko historyczne” rozwijało się bardzo pomyślnie przez cały rok szk., o czym świadczy liczba (20) odbytych posiedzeń po dzień 4. czerwca 1913.

Tematy do owych opracowań czerpali członkowie „Kółka” zarówno z historii powszechnej jak i dziejów ojczystych, przyczem nad poszczególnymi kwestyami wywiązywała się dyskusja.

Wygłoszone zostały następujące referaty:

Dr. Tadeusz Staniewski: „Historia ludów bałkańskich” (10 obecnych). Epstein Chaim: „Europa po upadku państwa zachodnio rzymskiego” (5). Mantel Edward: „Literatura i sztuka grecka” (8). Świstun Michał: „Wędrowki ludów” (8). Teich Józef: „Historia Indyi” (9). Mantel Edward: „Czasy Napoleona” (11). Kłębek Jan: „Rozwój państwowych i społecznych urzędzeń w państwie polskiem” (7). Mantel Edward: „Polska za Piastów” (10). Kucy Michał: „Stosunek Polski do Niemiec w pierwszej dobie piastowskiej” (12). Kłębek Jan: „Wojna z Rosją w r. 1830/31” (11). Piwocki Jan: „Rok 1863” (40). Borodajkiewicz Leon: „Stosunek Polski do Moskwy za panowania Zygmunta Aug. i Bato-rego” (10). Epstein Chaim: „Stanisław August” (8). Hornik Adolf: „Stosunek Żydów do rządu polskiego” (9). Borodajkiewicz Leon: „Terytoryalny rozwój państwa polskiego”

(4). Czuby Dymitr: „Stanisław August“ (10). Rothsteiri Salomon: „Jan Sobieski“ (11). Czuby Dymitr: „Ostatnie lata panowania Stanisława Augusta“ (8).

„Kółko“ zakupiło z funduszków składkowych 2 podręczniki, członków liczyło 16., z czego w ciągu roku ubyło 3. Czyny udział w pracy wzięło 10 uczniów.

b) Kółko historyczne klas wyższych.

(kierownik p. A. Medyński)

Zadaniem Kółka historycznego było pogłębienie materiału naukowego przerabianego w szkole oraz omawianie na podstawie dzieł historycznych wewnętrznego ustroju Polski.

Uczniowie przedstawili następujące referaty:

Szałagan, VI a.: Stanisław Kętrzyński: „Kazimierz Odnowiciel“.

Szałagan, VI a.: „Jakie czynniki sprowadzają rozstrój w społeczeństwie w czasach po Mieszku II“.

Schwarzberg, VI b.: Stanisław Smolka: „Mieszko III. i jego wiek“.

Saphir, VI a.: „Rola Wallensteina w dziejach na podstawie najnowszej literatury“.

Bandler, VIII b. Askenazy: „Waleryan Łukasiński“.

Olchawa, VIII a. Askenazy: „Książę Józef Poniatowski“.

Hammer, VIII b.: „Rozwój Sejmu w Polsce“.

Sochacki, VIII b. Hirschberg: „Jan Łaski, arcybiskup gnieźnieński sprzymierzeńcem sułtana tureckiego“.

Frisch, VIII a. Dr. M. Maciszewski: „Brzeżany“.

Gold, VIII a. Askenazy: „Die letzte polnische Königswahl“.

Rathaus, VIII a. Dubiecki: „Dyktatura Traugutta“.

XI. FUNDUSZ KU WSPIERANIU UBOGICH UCZNIÓW.

1. Kapitał żelazny umieszczony na książeczce Nr. 27.593 tarnopolskiej Kasy Oszczęd- ności	1000 K. — h.
2. Zebrano przy wpisach	133 K. 29 h.
3. Zebrano w klasach w ciągu roku	539 K. 82 h.
4. Dar JWP. Florentyny Cieńskiej	20 K. — h.
5. Dar WP. D-ra Michała Sternschussa	10 K. — h.
6. Dar JWP. Teodora Fedorowicza	10 K. — h.
7. Dar WP. D-ra St. Kobyleckiego	1 K. 29 h.
8. Subwencya Kasy Oszczęd. w Tarnopolu	50 K. — h.
9. Pozostałość kasowa z r. 1912	14 K. 09 h.
	<hr/>
Razem	1.778 K. 49 h.

ROZCHÓD.

1. Fundusz żelazny złożony na książ. K. O.	1000 K. — h.
2. Wydano na kolonie wakacyjne	200 K. — h.
3. Wydano na ubrania ubogim uczniom	192 K. — h.
4. Wydano na zapomogi i stancye	193 K. — h.
	<hr/>
	1585 K. — h.

Pozostałość kasowa na r. szk. 1913/14 wynosi 193 K. 49 h.

KLASYFIKACYA ZA II. PÓŁR. 1911/12.

	I		II		III			IV			V		VI		VII		VIII		Ra- zem	
	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	a	b	a	b	a	b			
Klasyfikacya za II. półr. 1911/12.																				
Uzdolnieni chlubnie	6 ¹	2 ¹		3	4	—	3 ¹	5 ²	10	6 ³	6	3	—	2	4	4	4 ¹	5	7 ¹	74 ¹⁰
Uzdolnieni	25 ⁴	24		28 ¹	24 ¹	25 ²	31 ⁵	28 ³	25 ¹	26 ¹	11	16 ¹	15 ¹	22 ¹	19 ¹	20 ¹	30	28 ²	25 ³	422 ²⁸
Uzdolnieni na ogół	1	1		1	2	3	6 ¹	5 ²	3	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	31 ²
Do egzaminu poprawcz. przeznaczono	1	4 ¹		1	4	7 ¹	—	—	0 ¹	1	—	3 ¹	7 ¹	6 ¹	4	6	5	0 ¹	—	49 ¹
Do egzaminu uzupełniają. przeznaczono	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuzdolnieni	3	4		5	5	3	1	1 ¹	1	2	5	4	6	7	8	9	5	—	—	69 ¹
Ostateczny wynik klasyfikacyi za rok 1912.																				
Uzdolnieni chlubnie	6 ¹	2 ¹		3	4	—	3 ¹	5 ²	10	6 ³	6	3	—	2	4	4	4 ¹	5	7 ¹	74 ¹⁰
Uzdolnieni	26 ⁴	25 ¹		29 ¹	28 ¹	32 ³	31 ⁵	28 ³	25 ²	27 ¹	11	19 ²	22 ²	27 ²	22 ¹	26 ¹	35	28 ³	25 ¹	469 ³⁵
Uzdolnieni na ogół	1	1		1	2	3	6 ¹	5 ²	3	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	31 ²
Nieuzdolnieni	3	4		5	5	3	1	1 ¹	1	2	5	4	6	8	9	9	5	—	—	71 ¹

Praca ta została sporządzona a 504-tych rocznikach gimnazjalnych
 w XI ZWYKŁYCH SYKTYDNI

XI. STATYSTYKA ZAKŁADU.

(Liczby po prawej stronie u góry oznaczają prywatystów).

	I		II			III			IV			V			VI			VII			VIII			Razem
	a	b	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	
1. Liczba uczniów.																								
Z końcem r. s. 1912 było w zakładzie	36 ⁵	35 ²	38 ¹	77 ⁴	41 ⁷	39 ⁸																		
Z początkiem r. s. 1913 przyjęto	49 ³	50 ²	36 ⁵	44 ⁵	34 ²	37 ⁴	36 ³	42 ⁸	43 ⁷	32	36 ⁵	30												
W ciągu r. s. 1913 przybyło	1	1	—	—	1	1	—	1	1	—	2	2												
W ogóle przyjęto do zakładu																								
1. na podstawie egzam. wstęp.	41	39	2	2	1	1	3	—	3	—	—	—												
2. z innych zakładów	1	1	2	2	1	5	1	2	2	2	—	—												
3. z promocyą do kl. wyższej			31	31	32	29	32	39	36	30	31	28												
4. repententów	6	9	1	9	1	2	—	2	3	—	5	1												
5. pauzujących	2	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—												
Zapisał się, ale nie zgłosił do nauki	6	7	1	5	3	8	1	1	5	2	4	—												
W ciągu roku opuściło zakład	47	46	40	43	34	34	37	50	44	28	43	29												
Liczba uczniów z końcem r. szkol.	44	44	35	39	32	30	35	42	39	28	38	29												
a) publicznych	3	2	5	4	2	4	2	8	5	—	5	—												
b) prywatnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—												
2. Opłata szkolna.																								
a) Opłatę szkolną złożyło :																								
w 1. półroczu	15	16	5	14	7	9	4	2	10	4	11	2												
w 2. półroczu	6	7	5	14	8	10	9	7	17	12	7	9												
b) Od opłaty szk. było uwolnionych :																								
w 1. półroczu	34	34	31	30	27	28	32	40	33	28	25	28												
w 2. półroczu	38	37	30	25	24	20	26	35	22	16	31	20												
c) Opłata szkolna wynosiła :																								
w 1. półroczu K.	600	640	200	560	280	360	160	80	400	160	440	80												
w 2. półroczu K.	240	280	200	560	320	400	360	280	680	480	280	360												

d) Opłata od 39 pryw. za 2. p. 1911/12 w. K.	1840
" 25 " " 1. p. 1912/13 " " "	1000
Taksy za duplikaty świadectw	64
Taksy wstępne	688 ⁵⁰
Datki na środki naukowe	1482
Datki na fundusz zabawowy	638 ⁹⁶
3. Miejsce urodzenia.	
Z Galicji z WKs. Krakowskiem	615
Z Austrii	4
Z Rosyi	4
Z Bosni	2
Z Czech	1
4. Język ojczysty.	
Mówiących po polsku było	561
" " rusku "	65
5. Wyznanie religijne.	
Wyznanie rzymsko-kat.	257
" grecko-kat.	69
" mołdezesowe	300
6. Wiek uczniów.	
11 lat miało	39
12 " " "	52
13 " " "	68
14 " " "	81
15 " " "	84
16 " " "	58
17 " " "	69
18 " " "	75
19 " " "	41
20 " " "	35
21 " " "	16
22 " " "	3
23 " " "	3
24 " " "	2

XIII. KRONIKA ZAKŁADU.

Rok szkolny 1912/13 rozpoczął się dnia 1. września 1912, uroczyste nabożeństwo w kościele parafialnym i cerkwi parafialnej odprawiono dnia 3. września 1912.

Zapisanych na początku roku szkolnego 670 uczniów publicznych, 26 prywatystów i 27 prywatystek podzielono na 18 oddziałów klasowych. Umieszczenie klas, mimo usilnych starań dyrekcji, nie uległo zmianom na korzyść. Budynek główny wymaga bardzo gruntownej naprawy, sale na filii, a szczególnie dostęp i usępy nie odpowiadają nawet bardzo skromnym wymaganiom higieny.

Egzamina wstępne do kl. I. odbyły się dnia 28. czerwca i 2. września 1912. Do egzaminu zgłosiło się 127 (105 ze szkół ludowych, 19 prywatystów i 3 prywatystki), przyjęto 62 uczniów szkół publ. 11 prywatystów i 3 prywatystki, reprobowano 21 ucz. ze szkół publ. i 8 prywatystów.

Egzamin wstępny do kl. II. - VIII. składało w całym roku szkolnego 1912/13 27 uczniów i 2 uczennice; przyjęto 5 uczniów i 2 uczennice, reprobowano 15 uczniów.

Egzamin nadzwyczajny dla celów praktycznych za pozwoleniem c. k. Ministerstwa składało 2 mężczyzn, egzamin z języka łacińskiego, uzupełniający świadectwo dojrzałości Szkoły realnej 1 mężczyzna, a świadectwo dojrzałości licealne 6 pań.

Dnia 9. wrześ. 1912. jako w rocznicę śmierci i 19. listopada 1912. jako w dniu imienin śp. Cesarzowej Elżbiety brała młodzież katolicka udział w nabożeństwach za spokój jej duszy odprawionych w kościele parafialnym i w cerkwi parafialnej.

Dnia 4. października 1912 jako w dniu imienin Najjaśniejszego Pana odprawiono uroczyste nabożeństwo dla młodzieży katolickiej w kościele paraf. i cerkwi parafialnej, a dla młodzieży wyz. mojż. w synagodze im. Perla.

Dnia 6. listop. 1912 wzięła młodzież obu obrządków katolickich udział w nabożeństwie żałobnem odprawionem w kościele O. O. Dominikanów za spokój duszy ś. p. Józefa Kretowicza, em. profesora, zmarłego we Lwowie, który przez kilka ostatnich lat pracował przy tutejszym zakładzie.

Dnia 13. listopada 1912 obchodziła młodzież rzym. kat. wyznania uroczystość Patrona zakładu św. Stanisława Kostki uroczystem nabożeństwem w kościele O. O. Jezuitów.

Dnia 3. grudnia 1912 wzięła młodzież tutejszego gimnazyum udział w poranku a wieczorem w akademii urzą-

dzonych przez Komitet miejski ku uczczeniu trzechsetnej rocznicy urodzin ks. Piotra Skargi.

Dnia 21. grudnia 1912 odprawiono w cerkwi parafialnej nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. Włodzimierza Podhajnego, ucznia kl. VII. b., zmarłego na wsi w domu rodzicielskim.

Dnia 31. stycznia 1913 zakończono pierwsze półrocze r. szk. 1912/13 rozdaniem uczniom „Wykazów cenzur“.

Dnia 19. stycznia 1913 urządziła młodzież poranek i wieczorek ku czci narodowego wieszczą Zygmunta Kraśńskiego.

Egzaminu dojrzałości w terminie lutowym w tutejszem gimnazjum w roku szk. 1912/13 nie było. W terminie letnim odbył się egzamin dojrzałości pisemny w dniach 19. 20 i 21 maja w 3 oddziałach, ustny zaś pod przewodnictwem dyrektora zakładu w dniach od 14 do 25 czerwca 1913.

Dnia 28. czerwca 1913 brała udział młodzież w nabożeństwach żałobnych odprawionych za spokój duszy ś. p. Cesarza Ferdynanda w kościele parafialnym i w cerkwi parafialnej.

W roku szkolnym 1912/13 przystępowała młodzież obu obrządków katolickich trzy razy do św. Sakramentów: 10. października 1912 rzym. kat. 1. marca gr. kat. 22. kwietnia i 10. czerwca 1913. Egzorty passyjne dla uczniów rzym. kat. kl. I.-IV. wypowiedział ks. Cyryl Markiewicz ze Zgrom. O. O. Dominikanów, dla ucz. kl. V.-VIII. ks. Józef Lehman, prof. Szkoły real., w dniach 26. do 28. lutego dla uczniów gr. kat. ks. katecheta zakładu.

Młodzież rzymsko - katolicka całego zakładu przystąpiła podczas pobytu Najprzewielebniejszego Ks. Arcybiskupa Dra Bilczewskiego do sakramentu Bierzmowania a mianowicie młodzież gimnazjum niższego dnia 14. czerwca br. wieczorem w kościele parafialnym, młodzież klas wyższych w dniu 17. czerwca br. w kościele O. O. Dominikanów.

Dnia 29. czerwca 1913 zakończono rok szk. 1912/13 uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym i cerkwi parafialnej, poczem rozdano uczniom świadectwa roczne.

XIII. EGZAMINA DOJRZAŁOŚCI.

Jesienny egzamin dojrzałości odbył się we wrześniu 1912. r., pisemny w dniach 23. 24. i 25. września, ustny w dniu 26. września. Do egzaminu tego w terminie jesiennym przystąpili :

1. Müllerówna Donia.
2. Rawski Leon Mieczysław dw. i.
3. Silbermann Mojżesz.

Egzamin pisemny obejmował następujące tematy:
a. z języka polskiego : (do wyboru).

1. Wyjaśnić i uzasadnić zdanie Mickiewicza :

„Cała literatura polska wyrosła, rozwinęła się i wykwitła z jednego słowa: „Ojczyzna“.
(Lit. słow. I. lek. 31.)

2. Rozwinąć i uzasadnić zdanie Szujskiego :

„Pamięcią wielkich w ojczyźnie ludzi dźwiga się naród, krzepi się duch“.

3. Kazimierz Wielki i współcześni mu monarchowie w Europie środkowej.

b. z języka łacińskiego : Livius. L. VI. c. 18. od słów : „Quousque . . . do słów „a superbis defenderem civibus“ :

- c. z języka greckiego : Plato. Fedon r. III.

Egzamin ustny odbył się pod przewodnictwem dyrektora Zakładu, Dra M. Maciszewskiego. Świadectwo dojrzałości otrzymali :

1. Müllerówna Donia (ur. 10. VIII. 1891. w Tarnopolu) wydział filozoficzny.

2. Rawski Leon Mieczysław (ur. 28. VI. 1891 w Stryju) wydz. prawa.

3. Silbermann Mojżesz (ur. 27. VIII. 1891. w Hutach ad Krasne) wydz. prawa.

Egzamin dojrzałości w terminie letnim r. szkol. 1912/13 odbył się: pisemny w dniach 19. 20 i 21. maja

ustny w dniach od 14. do 25. czerwca po przewodnictwem dyrektora Zakładu, Dra Maurycego Maciszewskiego.

Podczas pisemnego egzaminu dojrzałości otrzymali uczniowie następujące tematy :

- a) z języka polskiego :

1. Na temat :

„A choć potomstwo kolumn ci nie stawi
Szczęśliwszy będziesz kiedyś w wiejskim grobie
Jeśli tam bracia zapłaczą po tobie
I lud pamięci twej pobłogosławi“.

2. Różnice w pomysłach ideowych u naszych wieszczów.

Wiek XIX. dla Polski. (do wyboru).

b) z języka łacińskiego :

Cicero. Tusc disp. X. XI. od słów: „Doloris huius igitur . . . do słów „remisque fugienda“.

c) z języka greckiego: Herodot. Ks. II. Roźdz. 2.

Egzamin dojrzałości w tym terminie złożyli niżej wymienieni uczniowie :

(Uczniowie oznaczeni tłustym drukiem złożyli egzamin z odznaczeniem).

L. P.	IMIĘ I NAZWISKO UCZNIĄ	Miejsce urodzenia	Data urodzenia	Przyszły zawód
1	Bandler Nuchim	Zaleszczyki Małe	28. IX. 1893	prawo
2	Büschel Dawid	Kołomyja	20. XI. 1895	medycyna
3	Czaczkas Abraham	Tarnopol	18. VI. 1894	prawo
4	Czaczkas Izrael	„	18. VI. 1894	„
5	Czaczkas Mojżesz	Podwołoczyska	8. VI. 1895	„
6	Dilny Bazyli	Myszkowice	15. XI. 1894	„
7	Dyk Mojżesz	Hluboczek W.	26. I. 1895	medycyna
8	Freudmann Karol	Tarnopol	21. IX. 1895	technika
9	Frisch Wilhelm	„	26. VII. 1895	prawo
10	Glasgall Salomon	„	5. IV. 1895	prawo
11	Gold Alfred	Wiedeń	23. V. 1895	medycyna
12	Hirschberg Joachim	Tarnopol	18. IX. 1893	prawo
13	Hornstein Elo	Mikulińce	4. VIII. 1893	„
14	Kinasiewicz Teodor	Letnia	27. V. 1895	„
15	Klahr Aleksander	Skałat	14. III. 1895	„
16	Krupa Julian	Radymno	22. I. 1895	„
17	Kurdydyk Jan	Lwów	11. IX. 1895	„
18	Kurzeja Jan	Brzeżany	8. II. 1895	„
19	Kuźma Zenobiusz	Stryjówka	11. X. 1894	„
20	Kycia Kazimierz	Tarnopol	26. IX. 1894	„
21	Niemiec Jan	Bažanówka	29. XI. 1889	„
22	Olchawa Tadeusz	Stanisławów	1. III. 1894	„
23	Orzechowski Franciszek	Sorocko	14. II. 1891	„
24	Pieczurski Zygmunt	Tarnopol	22. IV. 1892	„
25	Raszowski Stanisław	Kamionka	31. X. 1895	„
26	Rathaus Karol	Tarnopol	16. IX. 1895	„
27	Rechowicz Seweryn	Zaleszczyki	4. I. 1893	„
28	Rothfeld Józef	Skole	17. XII. 1895	medycyna
29	Schechter Izak	Liczkowce	24. X. 1891	filozofia
30	Stachiewicz Rom. (pryw).	Tarnopol	9. VII. 1887	prawo
31	Tkacz Franciszek	Terpiłówka	29. XII. 1889	„
	Oddział B.			
32	Andermann Leon	Niwra	25. XII. 1895	„
33	Andermann Salomon	Niwra	10. VII. 1893	agronomia
34	Augustyniak Stanisław	Mazurówka	18. XII. 1891	prawo
35	Bandler Nuchim	Sosnów	2. I. 1893	filozofia
36	Baras Efrom	Tarnopol	13. V. 1895	prawo
37	Finkel Salomon	Czabanówka	14. XII. 1894	medycyna

L. P.	IMIĘ I NAZWISKO UCZNIĄ	Miejsce urodzenia	Data urodzenia	Przyszły zawód
38	Flisak Szczepan	Kaczanówka	27. XII. 1893	filozofia
39	Gruber Dawid	Jarczowce	3. I. 1893	prawo
40	Hammer Jakób	Tarnopol	31. X. 1894	filozofia
41	Heilmann Józef	Busk	14. XI. 1893	prawo
42	Kiwetz Jakób	Podwołoczyska	5. XI. 1894	„
43	Kołodkiewicz Jerzy	Dobromil	13. II. 1892	„
44	Krzyśków Stefan	Czystylów	5. I. 1891	„
45	Mannheim Salo	Hłuboczek	30. IX. 1895	„
46	Mannheim Schmiel	Kopyczyńce	23. VI. 1892	filozofia
47	Mroczkowski Tadeusz	Nieznaszów	20. VI. 1895	agronomia
48	Nussbaum Dawid	Bucniów	14. VII. 1895	prawo
49	Oborski Eugeniusz	Petryków	10. XI. 1892	kolej
50	Parnass Aleks. (pryw.)	Tarnopol	25. V. 1895	
51	Raba Waleryan	Strusów	9. XII. 1892	teologia
52	Reichmann Markus	Rohatyn	27. II. 1895	prawo
53	Rubinstein Juda	Orzechowce	23. V. 1892	„
54	Safrin Chaim	Strusów	28. VIII. 1892	„
55	Sass Izrael	Tarnopol	19. VI. 1895	„
56	Skowroński Hipolit	Tarnopol	10. VI. 1895	medycyna
57	Skowroński Marcin	Łoszniów	11. XI. 1893	filozofia
58	Sochacki Zbigniew	Skole	15. XII. 1893	prawo
59	Solecki Józef	Szyszkowce	19. X. 1893	„
60	Srokowski Arkad.	Moszny	5. IX. 1893	filozofia
61	Steuermann Majer	Tarnopol	22. VI. 1893	prawo
62	Strzembosz Stefan	Tarnopol	2. VII. 1895	prawo
63	Szczęśny Kazimierz	Tarnopol	1. VII. 1895	medycyna
64	Szymański Józef	Wasyłkowce	7. V. 1892	prawo
65	Tichy Stanisław	Tarnopol	24. I. 1894	medycyna
66	Tomaszewski Józef	Plotycz	3. III. 1893	teologia
67	Wojnarski Mikołaj	Zastawie	6. VII. 1891	prawo
68	Zieliński Michał	Ostapie	24. I. 1892	górnictwo

XV. WYKAZ KSIĄŻEK NA ROK SZKOLNY 1913/14 w gimnazyum I. z polskim językiem wykładowym.

I. KLASA

Ks. Ślósarz, Katechizm religii katolic. Wydanie 3. Lwów 1908 (1 k.) — Середний катехизм христ. католич. религии одобрений австр. Епископатом. Львів 1906. (80 h.) — Samolewicz, Zwieszła gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 6. Lwów 1907. (1 k.) Tadeusz Lewicki: Początki nauki języka łacińskiego dla pierwszej klasy gimnazjalnej. Lwów 1912. Nakładem K. S. Jakubowskiego. — Małeczki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1910. (2 k. 40) — Dr. Maryan Reiter. Czytania polskie dla I. klasy z ilustracyami. Lwów 1910. (3 k.) —

German, Petelenz, Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy. Wyd. 7. Lwów 1910. (2 k. 40.) Romer, Geografia. Wyd. 2. z atlasem. Lwów 1908. (3 k. 20.) — B. Gebert i G. Gebertowa, Opowiadania z dziejów ojczystych. Lwów 1912. (2 k. 20.) — Ignacy Kranz, Arytmetyka na klasę I. Kraków 1911. (1 k. 50.) Ignacy Kranz, Geometrya pogładowa na klasę I. Wyd. 1. i 2. (Cena wyd. I. 1 k. 50. Wyd. 2. w druku). Nusbaum - Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910. (3 k. 60.) — Rostafiński, Botanika szkolna na klasy niższe. Wyd. 6. 1907. (2 k. 60.)

II. KLASA.

Ks. Ślósarz, Katechizm religii katol. Wyd. 3. Lwów 1908. (1 k.) — Середний катехизм. Львів 1906, Літургіка. Видане Кружка катихитів. (w druku). — Samolewicz, Związła gramatyka języka łacińskiego wyd. 6. Lwów 1907. (1 k.) — Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla II. klasy, oprac. przez A. Frączkiewicza i F. Próchnickiego. Wyd. 5. Lwów 1908. (1 k. 80.) — Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1911. (2 k. 40.) — Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla II. klasy z ilustracyami. Lwów 1911. (3 k. 40.) — German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Szóste wydanie. — Siwak, Geografia dla klasy II. i III. Lwów 1911. (3 k. 20.) Krotoski, Historia powszechna na klasy niższe. Tom I. Kraków 1908. (2 k. 50.) — Ignacy Kranz, Arytmetyka na klasę II. Kraków 1911. (1 k. 50.) — Ignacy Kranz, Geometrya pogładowa. Kraków 1910. (1 k. 40.) — Nusbaum - Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910. (3 k. 60.) — Rostafiński, Botanika szkolna dla klas niższych. Wyd. 6. Kraków 1907. (2 k. 60.)

III. KLASA.

Ks. Jougan, Liturgika. Wyd. 4. Lwów 1910. (1 k. 40.) Ks. Szydelski, Dzieje biblijne starego zakonu. Lwów 1908. Wydanie 2-gie. (1 k. 50.) — Торонський, Літургіка. Вид 3. Львів 1905. (1 k. 60.) — Торонський А. Історія біблійна старого завіта. Вид. 2. Львів 1899. (2 k.) — Samolewicz - Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909. (2 k. 40.) — Frączkiewicz, Czytanka łacińska kl. I. Lwów 1912. (2 k. 40.) — Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. (3 k. 40.) — Winkowski - Taborski - Passowicz, Ćwiczenia greckie. Wyd. 3. Lwów 1910. (3 k.) — Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—11. Lwów 1911. (2 k. 40.) — Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla III. klasy z ilustr. (1 k. 40.) — German, Petelenz, Gayczak, Ćwiczenia

niemieckie dla klasy III. Wyd. 5. Lwów 1911. (2 k. 80.) — Petelenz, Deutsche Grammatik. Wyd. 3. i 4. Lwów 1911. (1 k. 80.) — Siwak, Geografia dla klasy II. i III. Lwów 1911. (3 k. 20.) — Dr Kazimierz Krotoski, Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. w związku z historią powszechną. Lwów 1910. (2 k. 50.) — Frank W. Początki algebry dla klasy III. (3 k.) — Suppantschitz-Hordyński, Geom. na kl. III. i IV. (2 k.) — Żłobicki Wład., Wiadomości z fizyki dla III. i IV. klasy szkół średnich. Lwów 1913.

IV. KLASA.

Ks. Dr. Szydelski, Dzieje biblijne Nowego zakonu. Lwów 1910. (1 k. 80.) — Тороньский А., История библіяна нового закона. Вид. I. i II. Львів 1901. (1 k. 60.) — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909. (2 k. 40.) — Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Wyd. 4. Lwów 1909. (2 k.) — Frączkiewicz, Czytanka łacińska jak w kl. III. — Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1912. (3 k. 40.) — Winkowski - Taborski - Passowicz, Ćwiczenia greckie. Wyd. 3. Lwów 1910. (3 k.) — Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—11. Lwów 1910. (2 k. 40.) — Próchnicki-Wojciechowski, Wypisy polskie. Tom IV. Lwów 1911 (3 k. 60.) — Kokorudz-Konarski, Gramatyka ruska dla Polaków. 1900. (2 k.) — Bohdan Łepki, Czytanka ruska 1904. (1 k. 20.) — German-Petelenz-Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Wyd. 4. Lwów 1910. (3 k.) — Petelenz, Deutsche Grammatik. Wyd. 3. i 4. Lwów 1911. (1 k. 80.) — Majerski, Geografia austr.-węg. monarchii. Wyd. 6. — Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. (2 k. 40.) — Dr. J. Mihułowicz, Arytmetyka na klasę IV. Lwów 1911. (1 k. 50.) — Łomnicki A., Geometrya Część I. dla klasy IV. i V. Lwów 1911. (3 k. 40.) — Żłobicki Wład., Wiadomości z fizyki dla III. i IV. klasy szkół średnich. Lwów 1913. — Duchowicz - Wiśniowski, Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych. Lwów 1911. (2 k. 80.)

V. KLASA.

Ks. Dr. Maciej Sieniatycki. Ogólna katolicka dogmatyka. Wyd. 2. Lwów 1906. (2 k.) — А. Тороньский, Христ. кат. догматика, Вид. II. Львів 1906. (2 k.) — Livius. Wyd. Zingerle - Majchrowicz (2 k. 40). — Ovidius. Wyd. Sinko. (2 k.) — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909. (2 k. 40.) — Homera Iliada, Część I. Wyd. Scheindler-Sołtysik (2 k. 40) — Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. (3 k. 40) — Próch-

nicki i Wojciechowski. Wypisy polskie dla klasy V. Lwów 1911. (3 k. 80) — Próchnicki F. O ważniejszych gatunkach poezyi i prozy. Dodatek do Wypisów polskich tom V. (25 h.) — a) Jęz. ruski w I. pół. podręczniki jak w klasie IV. b) w II. półroczu, Барвіньський, Вибір з укр. рус. літ. Львів 1910. (4 k.) — Ippoldt u. Adolf Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen I. Teil. V. Klasse. Wyd. 3. Lwów 1912 (3 k. 80). — Baranowski-Dziedzicki. — Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. (2 k 40). — Zakrzewski, Historia powszechna. Część II. Wyd. 5. Kraków 1908. (2 k. 40). — Dr. I. Miłłowicz, Arytmetyka na klasę V. (1 k. 50) — Łomnicki A. Geometrya. Część I. dla kl. IV. i V. Lwów 1911. (3 k. 40). — Wiśniowski, Zasady mineralogii i geologii. Wydanie 3. Lwów 1912 (3 k.). — Rostański, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 4. Kraków 1911. (3 k. 20).

VI. KLASA.

Ks. Dr. Sieniatycki, Dogmatyka szczegółowa. Wyd. 2. Lwów 1910. (2 k. 20). — A. Горонський, Догматика Львів 1908. (2 к.) — Sallustius, Wyd. (Catilina) Linke-Sołtysik. (1 k. 50). — Vergilius, Wyd. Bednarski (2 k. 20). — Cicero, Wyd. (Przeciw Catilinie). Kornitzer-Sołtysik (1 k. 50). — Plinius, Wyd. Listy. Nagorzański (2 k, 20). — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9, Lwów 1909. (2 k. 40). — Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 1—4. Lwów 1909. (2 k. 40). — Homera Iliada. Część I. i II. Wyd. Sołtysik (2 k. 40). — Herodot, Wyd. Terlikowski (2 k. 20). — Œwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. (3 k. 40). — Tarnowski i Wójcik. Wypisy polskie. Część I. Wyd. 4. Lwów 1909 (3 k. 30). — Барвіньський, Вибір з укр. руск. літ. Львів 1910. (4 k.) — Ippoldt u. A. Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. II. Teil. VI. Klasse. Wyd. 2. Lwów 1910. (3 k. 60). — Zakrzewski, Historia powszechna. Część II. Wyd. 5. Kraków 1908. (2 k. 40). — Zakrzewski, Historia powszechna. Część III. Kraków 1908. Wyd. 4. (2 k. 80). — Dr. Miłłowicz, Podr. aryt. dla klasy szóstej. Lwów 1913. (1 k. 60) — Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1912. (1 k. 30). — Józef Nusbaum, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Lwów 1909. (3 k. 60).

VII. KLASA.

Ks. Szczeklik, Etyka katolicka. Wyd. 5. Kraków 1912. (2 k. 20). — Дорожинський, Етика. Львів 1904. (2 k.). —

Cicero, Oratio pro Murena (Sołtysik) Laelius de amicitia. — Vergilius. Wyd. Bednarski. — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 9. Lwów 1909. (2 k. 40). — Homera Odyssea. Wyd. Jezienicki. — Demostenes, Wyd. Wotke-Schmidt. — Platon, Wybór pism. Wyd. Jędrzejowski. — Œwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Wyd. 4. (3 k. 40). — Tarnowski i Próchnicki, Wypisy polskie Część II. Wyd. 4. Lwów 1911. (3 k. 60). — Барвіньский, Вибір з укр. руск. Львів. 1910. (4 к.) — Ippoldt u. A. Stylo Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen III. Teil. VII. Klasse. Lwów 1911. Wyd. 2. (4 k.) — Zakrzewski, Historia powszechna. Część III. Kraków 1908. Wyd. 5. (2 k. 80). — Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910. (2 k.) — Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Lwów 1910. (4 k. 50). — Dr. A. Łomnicki, Geometria dla klas VI. VII. i VIII. — Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 2. Kraków 1905. (3 k. 50). — Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1905. (1 k. 30). — Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla klas wyższych. Wyd. 4. Kraków 1906. (3 k. 40). — Tomaszewski, Chemia. Wyd. 4. Kraków 1912. (70 h.) — Nuckowski, Początki logiki ogólnej. 1903. (2 k.)

VIII. KLASA.

Ks. Jougan, Historia kościoła katolickiego. Wyd. 3. Lwów 1907. (2 k.) — Ваплер-Стефанович, История христ. кат. церкви. Львів 1903. (2 k. 40). — Horatius, Wyd. Dólnicki-Librewski. — Tacitus, Wyd. Staromiejski. — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909. (2 k. 40). — Platon, Wybór pism. Wyd. Jędrzejowski. — Sofokles, Wyd. Edyp król (Majchrowicz). — Homera Odyssea, Wyd. Jezienicki. — Œwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wydanie 3. Lwów 1902. (3 k. 40). — Tarnowski i Próchnicki, Wypisy polskie. Część II. Wyd. 4. Lwów 1911. (3 k. 60). — Ippoldt. Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. IV. Teil. VIII. Klasse. Lwów 1908. (4 k.) — Głabiński-Finkel, Historia austriacko-węgierskiej monarchii i wiadomości polityczne i społeczne. Wyd. 3. Lwów 1910. (2 k.) — Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 2. Kraków 1910. (2 k.) — Dziwiński Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Lwów 1910. (3 k. 60). — Dr. A. Łomnicki, Geometria dla kl. VI. VII i VIII. — Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 1 i 2. Kraków 1904 (3 k. 50). — Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1911. (1 k. 30). — Ka-

wecki-Tomaszewski. Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 3 i 4. Kraków 1906. (3 k. 40). — Lindner-Kuleczyński Wykład psychologii. Wyd. 3. Kraków 1912. (2 k. 20).

XVI. BURS Y I INTERNATY.

Część uczniów zakładu (17·8%) pomieszczoną była w miejscowych bursach tj. w Bursie nauczycielskiej, polskiej, T. S. L. i żydowskiej.

A.

1. Bursa nauczycielska. Przewodnictwo tej bursy sprawuje dyrektor Zakładu, Dr. Maurycy Maciszewski, obowiązki prefekta spełnia p. Roman Koestlich, prof. gimnazjum II. z polskim językiem wykładowym. Z bursy tej uczęszczało do zakładu 28 uczniów.

2. Bursa polska. Przewodnictwo sprawuje dyrektor Zakładu, Dr. Maurycy Maciszewski, prefektem jest p. Wład. Orosz, nauczyciel Seminarium nauczycielskiego. Z bursy tej uczęszczało do zakładu 47 uczniów.

3. Bursa T. S. L. Przewodnictwo bursy sprawuje Dr. Dobiesław Hordyński, przewodniczący komisji bursy T. S. L., obowiązki prefekta spełnia p. Karol Ziółkowski, urzędnik Krak. Tow. ubezp. Z bursy tej uczęszczało do Zakładu 13 uczniów.

4. Bursa żydowska. Instytucję tę utrzymuje Towarzystwo ku wspieraniu młodzieży żydowskiej, na którego czele stoi Dr. Jakób Horowitz, adwokat krajowy, obowiązki prefekta pełni Dr. Daniel Gross, profesor gimnazjum II. z pol. językiem wykładowym. Wychowankami tej bursy było 24 uczniów zakładu.

Wszystkie powyżej wymienione bursy dostarczają swym wychowankom nie tylko umieszczenia, ale kierują ich nauką i rozwijają działalność wychowawczą starając się przytem o to, by młodzież w odpowiedni sposób zająć poza godzinami szkolnemi.

B.

5. Uczelnia — utrzymywana przez Towarzystwo Pomocy naukowej w Tarnopolu, pod kierownictwem prof. dra H. Orlińskiego, zajmuje się wychowaniem biednej młodzieży miejscowej bez różnicy wyznania polskich szkół średnich w godzinach popołudniowych, udziela młodzieży pomocy w przygotowaniu lekcji szkolnych, nadto opału, światła, nadzoru, posiłku, a w potrzebie i odzieży. Wychowanków było 25, z tych dwóch tylko z kl. IV, reszta z klas I—III. Uczniowie wszyscy z wyjątkiem jednego uzyskali promocję do klasy wyższej.

XVII. IMIENNY SPIS UCZNIÓW

za rok szkolny 1912/13*

KLASA I. A.

Bednarowski Aleksand.	Jurkiewicz Zygmunt	Reichmann Szymon (26. X. 1912)
Bieberstein Maxymilian	Kleinrok Władysław	Reichstein Józef
Brach Stanisław	Kłodnicki Tadeusz	Rosenblatt Maurycy
Brandes Juda	Kosser Ozyasz	Schönhaut Dawid (31. XII. 1912)
Bruches Leon	Kostyszyn Kazimierz	Sperling Joachim (15. V. 1913)
Bundyk Marcin	Kunicki Józef	Stadnik Michał
Czykaluk Roman	Leszczyński Maryan	Starosielec Feliks
Dresler Ozyasz	Lichnowski Antoni	Sternschuss Karol
Epstein Schmerl	Liebergall Izak	Stypka Sylwester
Feigenbaum Emil	Maciulski Tadeusz	Tichy Julian
Fischer Otto	Mądrzycki Adam	Tworowski Karol
Gajewski Jan (26. X. 1912)	Matkowski Włodzim. (2. I. 1913)	Wilner Izajasz
Garbicz Wincenty	Meersand Adolf	Wittmann Zygmunt
Goldberg Hen. (2. IV. 1913)	Morawski Zbigniew	Wójcik Stanisław
Golonka Kazimierz	Nowak Stanisław	Zubrzycki Józef
Hulewicz Adam	Podhajny Antoni	
Jackowski Antoni	Pudles Zygmunt	
Jędrys Józef		

KLASA I B.

Amarant Henryk	Ilnicki Leon	Nürnberg Juda Leib
Ambus Callel	Joch Karol	Oleksincer Simche (21. XII. 1912)
Bobenko Stefan	Kens Eugeniusz	Ostern Saul
Cymbał Paweł	Kilarski Leopold	Pomeranz Leon
Degen Maurycy	Kochan Karol	Pudles Michał
Diamant Leon	Kociurko Teofil	Rudnicki Tadeusz
Dyki Stefan	Kowalski Stefan (10. X. 1912)	Skowroński Józef
Dynes Salomon	Kozij Józef	Śledziński Kaz. (5. IV. 1913)
Floryan Szczepan (15. IV. 1913)	Krajewski Stefan	Szmigielski Wincenty
Fostyk Włodzimierz	Kucy Michał	Szozda Maryan
Glass Wolf	Landesberg Józef	Turski Tadeusz
Goldapper Joachim	Lercher Antoni (21. XII. 1912)	Türkel Mojżesz (28. XI. 1912)
Gospodarski Jarosław	Lichtenberg Leopold	Wechsler Maurycy
Gross Maurycy	Litwin Maryan	Witryol Samuel
Halpern Mojżesz	Markus Leon	Zlatkes Meier
Horeczy Stanisław	Miałyzygrosz Stanisł.	Zabłotny Adam (2. XII. 1912)
Horowitz Callel	Nickowski Kazimierz	
Huk Józef		

* Uczniowie oznaczeni tłustym drukiem uznani zostali za chlubnie uzdolnionych. Cyfry w nawiasie oznaczają datę wystąpienia ucznia.

KLASA II. A.

Baziak Stanisław
 Beigel Filip
 Biała Józef
 Birkenfeld Ludwik
 Bohaczewski Józef
 Brum Aron
 Buczkowski Maryan
 Chinkes Dawid
 Czarniecki Stanisław
 Czubaty Włodzimierz
Ćwiakalski Józef
Exelbirt Abraham
Exelbirt Wilhelm

Gotlieb Kazimierz
 Grün Izidor
 Kanner Leon
 Kijanowski Wiktor
 Krzyśków Piotr
 Kuzian Stanisław
 Łomnicki Kazimierz
 (4. II. 1913)
 Mantel Marceli
 Niementowski Bolesł.
Nussbrecher Ignacy
 Podorożny Piotr

Popławski Romuald
 Raschka Wiktor
 Schwalb Leon
 Skorecki Mirosław
 Sommer Kazimierz
 Tokarz Andrzej
 Treister Juliusz
 Wiatrowy Kazimierz
 Zabieżewski Adolf
 Zacharyasiewicz Robert
 Zajac Dyonizy
 Zamorski Teodozy

KLASA II. B.

Axelrad Herman
 Altschüler Adolf
 Auerbach Herman
 Biernat Antoni
 Bleistift Emil
 Bolkot Władysław
 Cisowski Antoni
 Czorny Józef
 Dick Majer
 Dynes Herman
 Fell Benedykt
 Fial Samuel
 Gelles Michał
 Heller Izrael
 Goliger Michał
 Horowitz Izidor

Jäger Maksymilian
 Kamiński Władysław
 Katz Salomon
 Komarnicki Antoni
 (24. IX. 1912)
 Kukułka Józef
 Liebergall Ozyasz
 Łańcucki Jan
 Meisels Rubin
 Muschel Szaja
 Muskatlenblüth Joach.
 Mądrzycki Ludwik
 (19. II. 1913)
 Myślicki Waleryan
 (11. II. 1913)
 Obler Maksymilian

Reichmann Maurycy
 Robak J. (26. XI 1912)
Rosenblum Stanisław
 Rosenfeld Kamillo
 (14. II. 1913)
 Scherr Don
 Sereth Abraham
 Schwarz Chune
 Schwarz Izidor
 Silberberg Juliusz
 Spiegel Emanuel
 Szczęsnowicz Bronisł.
 Szczęsnowicz Bogusł.
Szul Seweryn
 Witkowski Jan
 Żak Edward

KLASA III. A.

Aptowiec Szymon
 Bart Eliasz
Bessaga Włodzimierz
 Borecki Tadeusz
 Brożyna Karol
Ceremuga Maryan
 Chuwen Izidor
 Czyrski Ignacy
 Drezner Jakób
Gaida Tadeusz
 Gold Hugo
 Groszek Józef
 Hefter Maksymilian

Kuzian Kazimierz
 Łukaszewicz Leon
 Moszczyński Leon
 Obfidowicz Karol
 Oleksy Kazimierz
 Pariser Józef
 Perlmutter Mojżesz
 Piątkiewicz Rościsław
 Raczyński Juliusz
 Raczyński Zygmunt
 Radziszewski Stanisław
 (25. I. 1913)

Rappaport Gustaw
 (6. XI. 1912)
 Rathaus Rudolf
 Rokicki Stefan
 Rothstein Filip
 Szwadron Jakób
 Tichy Tadeusz
 Trembałowicz Michał
 (26. X. 1912)
 Turosz Wawrzyniec
 Wereszczyński Józef
Wojtowicz Antoni
 Zimet Rudolf

KLASA III. B.

Amarant Adolf	Kalinowski Tadeusz	Starosoler Herman
Blaustein Herman (15. V. 1913)	Klinger Jakób	Świrski Kazimierz
Blumenfeld Salomon (15. V. 1913)	Kwaśnicki Kazimierz	Szwadron Markus
Buksbaum Wolf	Kucy Franciszek	Szapira Maurycy
Cweczek Fryderyk (2. XII. 1912)	Koerner Stefan	Steckel Leon
Dziurman Piotr	Lehman Maryan	Świstun Emilian
Dubelski Aleksander	Muszasty Nestor	Terkel Adam
Flaschner Majer (21. XII. 1912)	Mannheim Izydor	Tokajer Jakób
Hoch Chaim	Modlinger Jerzy	Turski Zbigniew (31. I. 1913)
Imber Jakób	Mazur Grzegorz	Zilz Zygmunt
Iwiński Stef. (15. I. 1913)	Ogiński Piotr	Zioła Stefan (11. I. 1913)
Jurków Michał	Reiser Emanuel	Zwerdling Mojżesz
	Reitarowski Rodion	
	Rosenstock Józef (6. V. 1913)	

KLASA III. C.

Baczyński Roman	Günsberg Maurycy	Pajkusz Zenon
Balicki Mikołaj	Hardy Władysław	Piechurski Leopold
Bazar Benjamin	Hirschhorn Saul	Płochocki Stanisław
Bilber Chaim	Horak Wilhelm	Podgórski Stanisław
Ciszkowicz Władysław	Kłapouszczak Jan	Popiel Dyonizy
Czaczkas Chaim	Koffler Samuel	Reibel Hersch
Erbsen Mojżesz	Kunke Edmund	Schrenzel Fischel
Feigenbaum Leon	Kurdydyk Teodozy	Spatzerman Leib
Fisch Leiser	Kusznir Łukasz	Sternik Izydor
Frey Adam St. (15. V. 1913)	Nussbaum Dawid	Winkler Mojżesz
Gelbard Jonasz	Olejniki Józef	Zadurowicz Zenon
Gelbard Natan	Pajkusz Jan	Zoller Arnold

KLASA IV. A.

Adler Leon	Gärber Bernard	Konarski Bolesław
Einleger Meszulem	Günsberg Bertold	Kurdydyk Jarosław
Emroch Hirsch	Hacker Rudolf	Lewandowski Jan
Falkenflick Samuel	Herman Mirosław	Margulies Józef
Feldmann Józef	Hornstein Berci	Mazurkiewicz Wład.
Friemann Leon	Januszewski Wilhelm	Morgenstern Michał
Gajewski Wiktor (26. X. 1912)	Katz Dawid	Olinkiewicz Piotr
Gawalewicz Adam	Kirył Michał	Perekładowski Witold
	Klang Klemens	Pielich Antoni

Piotrowski Jakób
Pollak Henryk
Rosenmann Wolf
Rudich Markus
Samardak Józef
Schorr Samuel

Schönberg Lazar
Schüssel Józef
Schwarz Szmiel
Siekanowicz Piotr
Szilagi Józef
Szlagor Maryan

Szul Izydor
Ungar Salomon
Topolski Bronisław
Weiss Michał
Wojewoda Jan

KLASA IV. B.

Adlersberg Maurycy

Aptowicz Natan
Badner Kazimierz
Belemer Filip
Dorożyński Piotr
Dziadykiewicz Mirosław
Gelles Mojżesz
Gidyński Zygmunt
Grosskopf Natan
Grün Leon
Günsberg Hirsch
Hefter Maurycy
Hilfer Ozyasz
Jastrzębski Alojzy
Jurczyński Emil
Jurczyński Juliusz
Katz Adolf

Kołodkiewicz Piotr
Meller Leon
(26. I. 1913)
Nussbaum Filip
(2. V. 1913)
Ostrożyński Rudolf
(7. XI. 1912)
Pineles Herman
Pomezanski Tadeusz
(30. XII. 1912)
Różowski Władysław
Rudnicki Stefan
Rudziewicz Tadeusz
Schapu Gerson
Schmetterling Wolf
Schüssel Leon

Seftel Abraham
Sperling Józef
Spiegel Leon
Stark Herman
Sternschuss Zygmunt
Tworeszczuk Józef
Wasilkowski Zygmunt
Weissglas Jakób
Wesseli Władysław
Wiesel Bronisław
(2. IV. 1913)

Zaborniak Antoni

Zajac Jan
Zajac Stanisław
Zaleski Józef
Zwerdling Leon

KLASA V. A.

Aszkenaze Izak
(2. II. 1913)
Bessaga Mieczysław
Borodajkiewicz Leon
Brogowski Ryszard
Bundyk Waclaw
(3. II. 1913)
Czubaty Dymitr
Dzendżera Józef
Epstein Chaim
Freudenthal Otto
Górnicki Jan

Grychowski Stanisław
Hindes Majer
Kamiński Władysław
Kanner Juliusz
Katz Leon
Kesten Leon
Kłębek Jan
Koerner Roman
Kowenicki Tadeusz
Kruh Arnold
Krupa Emil
Kullanda Mieczysław

Lehman Zygmunt
Margulies Mojżesz
(20. XI. 1912)
Markus Samson
Oleksy Mieczysław
Piket Mojżesz
Piwocki Jan
Silbermann Fryderyk
Szoza Bronisław
Weiss Meilech
(15. V. 1913)
Winter Wolf

KLASA V. B.

Altschüler Adolf
Bartnik Franciszek

Biener Alfred
Bochenek Leon

Bojkiewicz Roman
Burstin Artur

Chruszcz Szymon

Czop Henryk
Dobrzaniecki Władysław
 Feiner Franciszek
 Feldman Herman
 Gehler Izak
 Góral Jan
 Halpern Samuel
 Horak Maryan
Hornik Adolf
 Jach Kazimierz

Janicki Stanisław
 Janiszewski Roman
 Kanfer Samuel
 Koss Alfred
Landau Herman
 Lejezak Kazimierz
 Liebergall Mechel
 Makar Stanisław
 Mannheim Zygmunt
 Marmor Mojżesz
 Monath Leon

Nieć Eugeniusz
 Perekladowski Stanisław
 Rosner Mieczysław
 Sereth Izak
 Sygall Rudolf
 Taffet Karol
 Terkel Juliusz
 Unolt Franciszek
 Weinsaft Lazar
 Wyspiański Tadeusz

KLASA V. C.

Bergner Samuel
 Buczkowski Mieczysław
 (1. IV. 1913)
 Chudykowski Władysław
 (12. IV. 1913)
 Dankiewicz Jan
 Domaradzki Antoni
 (29. X. 1912)
 Eckhardt Józef
Feigenbaum Benjamin
 Gałęcki Roman
Gelber Maksymilian

Grosskopf Ozyasz
 Hart Rubin
 Jakóbiec Bronisław
 Januszewski Edmund
 Jastrzębski Kazimierz
 Juzwa Stanisław
 Korytko Janusz
 Kucharuk Włodzimierz
Kucy Jan
Mantel Edward
 Mosberg Izak
 Ostern Mieczysław

Rothstein Salomon
 Rosenhauch Maurycy
 Saturdays Adolf
 Schmierer Mojżesz
 Speiser Izrael
 Stypka Andrzej
 Świstun Michał
 Szwajkowski Witold
 Szwiszcz Samuel
Teich Józef
 Wowk Mikołaj

KLASA VI. A.

Beigel Ernest
 Beigel Jakób
 Berger Ludwik
 Biżous Kazimierz
 Goldberg Zygmunt
 (1. II. 1913)
 Groszek Zygmunt
 (1. II. 1913)
 Katz Zygmunt
 Krell Wolf

Lercher Ferdynand
Markheim Aleksander
 Maruschinetz Antoni
 Pohoryles Adolf
 Raschbaum Marek
 Rathaus Gustaw
 Reis Bynem
 Saphir Henryk
 Sass Adolf
 Silberg Bernard

Skrabut Kazimierz
 Skrypeczuk Sofron
 Spiegelglass Majer
 Sternberg Jakób
 Stöckel Hirsch
Szałagan Jan
 Szapu Samson
 Szmigielski Stanisław
 Wołowczuk Piotr
 Zubrzycki Sebastyan

KLASA VI. B.

Bart Feibesch
 Beigel Ignacy

Borzemski Roman
 (15. IV. 1913)

Chuwen Józef
 Dąbrowski Józef

Dmytrów Eugeniusz
Fürst Bernard
Halpern Leopold
Herman Eugeniusz
Ingwer Mechel
Janasiński Adam
Kahl Antoni
Kellhofer Stanisław
Kilarski Wacław
Lorber Leon

Łewko Grzegorz
(20. XI. 1912)
Müller Bolesław
(25. IX. 1912)
Murmyło Michał
Neumann Dawid
Ostern Lazar
Pietrasz Mikołaj
Pilipowski Samuel
Podfilipski Bolesław

Rappaport Józef
Rubaszewski Kazim.
Rubiński Maryan
Schmetterling Wolf
Schwarzberg Gustaw
Turski Antoni
Vogel Joachim
Wacyk Aleksander
Wałęga Michał

KLASA VII. A.

Barycki Antoni
Berger Czesław
Berlas Eisig
Biliński Tadeusz
Ćwiakalski Franciszek
Czyżewski Bazyli
Dynes Izak
Eisenberg Józef
Gajewski Józef
Gocki Maryan
Goldenstein Joachim
Heller Mojżesz
Horeczy Bogusław

Jawetz Karol
Klimów Romuald
Kruh Eliasz
Lelo Henryk
(28. IX. 1912).
Łysiak Sergiusz
Mantel Hirsch
Menderer Ferdynand
Michalik Tadeusz
Mieroszewski Miecz.
Młodzianow. ki Stan.
Müller Tadeusz
Nykiel Antoni

Offenberger Dawid
Olejnik Albin
Pudles Eisig
Rapaport Józef
Sigall Izak
Stern Srul
Stolzenberg Dawid
Wąsowicz Bolesław
Weihrauch Józef
Wiesel Karol
Wollach Izak
Żerebecki Zdzisław

KLASA VII. B.

Baczyński Leon
Balik Leon
Brudziński Ludwik
Brummer Mojżesz
Chromy Leopold
Domaradzki Stanisław
(31. I. 1913)
Dyrkacz Jan
Fedorowicz Ignacy
Fischer Zygmunt
Friemann Jakób
Fudali Łukasz
Gelbard Jakób
Gielitowicz Stanisław

Gottfried Rudolf
Heller Jakób
Hochmann Berl
(31. I. 1913)
Iwaszkiewicz Adam
Jaworski Korneli
Kociuba Jan
Körner Oleh
(11. I. 1913)
Kowenicki Jan
Krzyżków Michał
Makar Włodzimierz
Mazurkiewicz Franc.
Moszczyński Aleksand.

Piechota Stanisław
Płes Piotr
Podhajny Włodzimierz
(† 11. XII. 1912)
Popiel Stanisław
Pszeniczny Władysław
Rohatiner Jakób
Rosenbaum Aleksand.
Sass Jakób
Strzałkowski Franc.
Świrski Władysław
Wierzbicki Stanisław
Witomski Karol
Żyborski Wacław

KLASA VIII. A.

Bandler Nuchim
Büschel Dawid
Czaczkes Abraham
Czaczkes Izrael
Czaczkes Mojżesz
Dilny Bazyli
Dyk Mojżesz
Freudmann Karol
Frisch Wilhelm
Gajewski Władysław
(26. X. 1912)

Glasgall Salomon
Gold Alfred
Hirschberg Joachim
Hornstein Elo
Kinasiewicz Teodor
Klahr Aleksander
Krupa Julian
Kurdydyk Jan
Kurzeja Jan
Kuźma Zenon
Kycia Kazimierz

Niemiec Jan
Olchawa Tadeusz
Orzechowski Franc.
Piechurski Zygmunt
Raszowski Stanisław
Rathaus Karol
Rechowicz Seweryn
Rothfeld Józef
Schächter Izak
Tkacz Franciszek

KLASA VIII. B.

Andermann Leon
Andermann Salomon
Augustyniak Stanisław
Bandler Nuchim
Baras Efroim
Bielecki Eugeniusz
(23. XI. 1912)
Finkel Salomon
Flisak Szczepan
Gruber Dawid
Hammer Jakób
Heilman Józef
Kempowicz Franciszek
(4. III. 1913)

Kiwetz Jakób
Kołodkiewicz Jerzy
Krzyśków Stefan
Mannheim Salo
Mannheim Schmiel
Mroczkowski Tadeusz
Nussbaum Dawid
Oborski Eugeniusz
Raba Waleryan
Reichmann Markus
Różycki Rajmond
(23. XI. 1912)
Rabinstein Juda
Safrin Chaim

Sass Izrael
Skowroński Hipolit
Skowroński Marcin
Sochacki Zbigniew
Solecki Józef
Srokowski Arkad.
Steuermann Majer
Strzembosz Stefan
Szczęsny Kazimierz
Szymański Józef
Tichy Stanisław
Tomaszewski Józef
Wojnarski Mikołaj
Zieliński Mikołaj

XVIII. OGŁOSZENIE DYREKCYI.

Rok szkolny 1913/14 rozpocznie się 3. września 1913. nabożeństwem, w którym wszyscy uczniowie zapisani wziąć mają udział.

Wpisy uczniów, zgłaszających się do egzaminu wstępnego do I kl., odbędą się 30. i 31. sierpnia : wpis uczniów, którzy złożyli przed wakacjami egzamin wstępny do I. kl., tutejszych repetentów tej klasy i wszystkich uczniów klas II. — VIII. nastąpi w dniach 1. i 2. września.

Uczniowie mają się zgłaszać osobiście i przedłożyć świadectwo szkolne z ostatniego półrocza jakoteż wypełniony w dwóch egzemplarzach rodowód, w którym należy wyraźnie podać, których przedmiotów nadobowiązkowych zamierzają się uczyć.

Uczniowie nowo do zakładu wstępujący mają zgłaszać się w towarzystwie rodziców lub opiekunów i przedłożyć: a) metrykę urodzenia, (w razie wystawienia metryki w języku rosyjskim ewentualnie innym metryka winna być zaopatrzoną w tłumaczenie, dokonane przez zaprzyjęzzonego tłumacza sądowego). b) świadectwo szkolne tego zakładu, w którym przedtem pobierali naukę, z potwierdzeniem dyrekcyi, że niema przeszkody w przyjęciu ich do innego zakładu, każdy zaś uczeń, zgłaszający się do I. klasy gimnazjalnej, który uczęszczał do publicznej szkoły ludowej, winien wykazać się świadectwem szkolnem tejże szkoły, nadto c) świadectwem rewakcyonacyi (ponownego szczepienia ospy). Przyjęci do I. klasy mogą być tylko ci uczniowie, którzy ukończyli najmniej 10-ty rok życia albo go ukończą do końca grudnia 1913.

Każdy uczeń nowo wstępujący ma zapłacić takse wstępną w kwocie 4 kor. 20 hal.

Każdy uczeń bez wyjątku ma złożyć 2 kor. jako datek na zbiory naukowe i 1 K. jako datek na gry i zabawy szkolne.

Uczniowie, opłacający opłatę szkolną, mają ją złożyć najdalej do 15. października za pierwsze, a do 15. marca za drugie półrocze i dobrowolny datek na ubogich uczniów.

Ponieważ nie wolno uczniom mieszkać gdzieindziej jak tylko tam, gdzie Dyrekcyja pozwoli, przeto umieszczanie uczniów z początkiem roku powinno być warunkowo zastrzeżone ze strony rodziców lub opiekunów.

Osoby, przyjmujące na wikt i mieszkanie uczniów zamiejscowych, winny zaznajomić się z treścią „Regulaminu“ dla odpowiedzialnych nadzorów domowych, utrzymujących takich uczniów, wydanego przez Wys. c. k. Radę szkolną krajową w porozumieniu z c. k. kraj. Radą zdrowia rozp. z dnia 31. maja 1898. l. 11781. (stosownie do polecenia Wys. c. k. Minist. Wyzn. i Ośw. z dnia 17. grudnia 1897. l. 2615). Egzemplarze tego regulaminu będą wręczone (bezpłatnie) interesowanym przy wpisach uczniów do zakładu.

Egzamina wstępne do I. klasy odbędą się z końcem II. półrocza jako w terminie pierwszym a następnie dnia 30. i 31. sierpnia jako w terminie drugim. W każdym z tych terminów rozstrzyga się o przyjęciu lub nieprzyjęciu ucznia, a powtórzenie egzaminu wstępnego czy to w tym samym, czy też w innym zakładzie jest bezwarunkowo wzbronione pod karą wykluczenia ze wszystkich gimnazyów. Uczeń reprobowany przy egzaminie wstępnym może dopiero po upływie roku zgłosić się do powtórnego egzaminu.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do klasy I.:

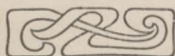
- a) **Z religii:** Wiadomości, których według teraźniejszego rozkładu nauki nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki w szkole czteroklasowej.
- b) **Z języka wykładowego:** Czytanie płynne i wyraziste, objaśnienie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli, opowiadanie treści większymi ustępami, znajomość zdania pojedynczego, rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni zgody i rzędu; poprawne napisanie dyktatu, z zakresu pojęć znanych uczniom z uwzględnieniem głównych zasad interpunkcji; piśmienny rozbiór jednego zdania, w którym uczniowie mają oznaczyć części mowy i ich formy tudzież części zdania.
- c) **Z języka niemieckiego:** Czytanie płynne i zrozumiałe, znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmiana słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiana najzwyczajszych czasowników mocnych; zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych; wprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku wykładowym.

d) **Z rachunków:** Pisanie liczb do miliona włącznie; biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi; pewność w tabliczce mnożenia; znajomość ważniejszych miar metrycznych a w wypracowaniu rozwiązań także zagadnień z zakresu życia codziennego.

W sprawie porozumienia się co do burs należy zasięgnąć informacji u prefektów tych zakładów.

Konferencje wywiadowcze w sprawie zachowania się i postępu uczniów odbywają się w niedziele po 1. i 15. (od godz. 9 do 11.) każdego miesiąca. Szczegółowe terminy wystawione będą z początkiem roku szkolnego na tablicy ogłoszeń Dyrekcyi w westybulu gmachu.

Egzamina poprawcze będą się odbywały dnia 30-go i 31-go sierpnia a egzamina wstępne do klas wyższych (od II. — VIII.) między 5. — 10. września.

BIBLIOTHECA
V. NIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

